

ACADEMIA „ȘTEFAN CEL MARE” A MINISTERULUI
AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
ȘCOALA DOCTORALĂ „ȘTIINȚE PENALE ȘI DREPT PUBLIC”

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 343.352:343.98(043.2)

ȘEVCIUC Eugeniu

**METODICA CERCETĂRII INFRAȚIUNILOR DE CORUPȚIE
COMISE DE FUNCȚIONARII PUBLICI CU STATUT SPECIAL**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

**Specialitatea: 554.04 – Criminalistică, expertiză judiciară,
investigații operative**

Autorul: ȘEVCIUC Eugeniu

Conducător de doctorat: OSTAVCIUC Dinu,
doctor habilitat în drept,
profesor universitar

Comisia de îndrumare: OSOIANU Tudor, doctor în drept,
profesor universitar

ODAGIU Iurie, doctor în drept,
conferențiar universitar

RUSNAC Constantin, doctor în drept,
conferențiar universitar

CHIȘINĂU, 2026

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale „Științe penale și Drept public” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova.

Autor:

ȘEVCIUC Eugeniu

Comisia de doctorat:

GLAVAN Boris, Președintele comisiei, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne

OSTAVCIUC Dinu, Conducător de doctorat, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne

DOLEA Igor, Referent oficial, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova

OSOIANU Tudor, Referent oficial, doctor în drept, profesor universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne

RUSU Vitalie, Referent oficial, doctor în drept, profesor universitar, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Secretar al Comisiei de doctorat:

PILAT Artiom, doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne

Susținerea tezei va avea loc pe data de 15 mai 2026, la ora 14:00, în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, (adresa: mun. Chișinău, str. Gheorghe Asachi, 21, blocul administrativ, etajul 2, Sala Consiliului de administrație).

Rezumatul și teza de doctorat pot fi consultate la biblioteca Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, pe site-ul web oficial al Școlii Doctorale „Științe penale și drept public” (<https://www.academy.police.md/scoala-doctorala/sustinere-teze-de-doctorat/teze-de-doctorat>) și pe site-ul web oficial al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la _____ 2026.

Autor: _____ ȘEVCIUC Eugeniu

Secretarul comisiei de doctorat: _____ PILAT Artiom,
doctor în drept,
conferențiar universitar

CUPRINS

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....	4
CONȚINUTUL TEZEI.....	13
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	23
BIBLIOGRAFIE.....	35
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI.....	41
ADNOTARE (în limbile română, engleză și rusă).....	43-45

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei abordate, încadrarea temei în preocupările internaționale, naționale, zonale. Metodica investigării infrafracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special reprezintă, în contextul actual, una dintre cele mai relevante direcții de cercetare din domeniul criminalisticii. Corupția, în sensul său profund, nu constituie doar un fenomen infracțional, ci și un proces distructiv al ordinii publice și al valorilor morale care fundamentează statul de drept. Implicarea funcționarilor publici cu statut special în activități coruptionale are un efect sistemic, afectând credibilitatea instituțiilor și încrederea cetățenilor în justiție.

Actualitatea temei rezultă din necesitatea perfecționării mecanismelor de descoperire, cercetare și prevenire a acestor fapte, care, prin natura subiecților activi și pasivi, se caracterizează printr-un grad sporit de complexitate și disimulare. Funcționarul cu statut special este un subiect calificat, format profesional pentru aplicarea legii, cunoscător al procedurilor, al limitelor legale ale măsurilor procesuale și al vulnerabilităților sistemului. În aceste condiții, investigarea corupției interne devine o provocare științifică și practică majoră, impunând o metodică diferențiată, capabilă să coreleze tactica și metoda criminalistică, garanțiile procesuale și instrumentele moderne de probare digitală.

În contextul Republicii Moldova, tema cercetării este deosebit de importantă și prin prisma procesului de integrare europeană și a angajamentelor asumate în cadrul mecanismelor internaționale anticorupție. Hotărârea Guvernului nr. 235/2021 privind Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021–2022 subliniază expres consolidarea capacităților instituționale de combatere a corupției, în special la nivelul funcționarilor din structurile de forță și ordine publică. Corupția în aceste domenii generează efecte de domino: slăbirea disciplinei instituționale, alterarea loialității probatoriului, compromiterea investigațiilor și, în final, deteriorarea imaginii statului în fața partenerilor internaționali.

Dintr-o perspectivă criminalistică, investigarea infrafracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special necesită o abordare integrată, bazată pe caracteristica criminalistică specifică: analiza personalității subiectului activ, a contextului organizațional, a factorilor psihologici și a particularităților mediului profesional. Aceste elemente determină modul de operare, selectarea mijloacelor de probă și alegerea tacticilor de investigație adecvate.

La nivel internațional, preocuparea pentru investigarea corupției în rândul funcționarilor publici și a celor cu statut special este constantă și susținută de multiple cadre normative. Convenția Organizației Naționi-

lor Unite împotriva corupției (New York, 2003) reprezintă instrumentul fundamental care obligă statele semnatare să adopte măsuri legislative și instituționale pentru prevenirea, investigarea și sancționarea corupției. Convenția insistă asupra integrității funcționarilor publici și crearea unor structuri specializate de investigare, instruite să identifice și să probeze faptele de corupție cu profesionalism și imparțialitate.

Consiliul Europei, prin Grupul de State împotriva Corupției (GRECO), a evidențiat în rapoartele sale recente importanța consolidării independenței instituțiilor anticorupție și a cooperării internaționale în cazurile de corupție comisă de persoane în uniformă sau cu statut special. Uniunea Europeană, prin Directiva (UE) 2017/1371 privind protejarea intereselor financiare ale Uniunii și prin Pactul European Anticorupție 2021–2024, accentuează caracterul transnațional al corupției instituționale, recomandând utilizarea tehnologiilor moderne, a probelor digitale și a echipelor comune de urmărire penală.

La rândul său, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), prin Convenția privind combaterea corupției funcționarilor publici străini în tranzacțiile comerciale internaționale (Paris, 1997), a extins conceptul de responsabilitate penală asupra întregii rețele administrative, demonstrând că fenomenul corupției nu poate fi limitat la o categorie profesională, ci necesită o abordare integrată la nivel global.

În doctrină, autori precum Peter Stelfox¹ consideră că „investigarea corupției interne trebuie să combine metodele științifice ale criminalistici cu psihologia organizațională și cu principiile eticii profesionale”. În lucrările din spațiul rus, subliniază că „tactica investigațiilor privind corupția funcționarilor din organele de forță trebuie să se bazeze pe analiza sistemică a relațiilor ierarhice, a presiunilor interne și a loialităților instituționale”.

Aceste tendințe sunt reflectate și în practica Uniunii Europene, unde investigațiile de tip „*internal affairs*” sunt standardizate, iar metodologiile criminalistice includ proceduri clare pentru colectarea, conservarea și evaluarea probelor în cazurile care implică persoane cu statut special. Republica Moldova, în calitate de stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană, este chemată să armonizeze propriile proceduri de investigație cu aceste standarde internaționale, asigurând, în același timp, respectarea drepturilor fundamentale și a principiului loialității probatoriului.

În Republica Moldova, combaterea corupției comise de funcționarii publici cu statut special reprezintă o prioritate strategică, atât în cadrul politicilor interne, cât și în contextul angajamentelor europene. Pe plan legislativ, Codul penal al Republicii Moldova, Codul de procedură penală,

¹ Stelfox Peter, *Criminal Investigation: An Introduction to Principles and Practice*, 1st Edition, London, 2009, 256 p. ISBN 9781315880730

precum și legile speciale creează cadrul de reglementare a răspunderii penale și disciplinare a acestor categorii de persoane.

Instituțional, Centrul Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate, în baza Ordinului comun nr. 53/405/83/307-O din 15.09.2020, au stabilit mecanisme de cooperare interinstituțională în investigarea infracțiunilor de corupție. Totuși, analiza practicii judiciare evidențiază carențe metodologice semnificative: lipsa unor modele criminalistice uniformizate, aplicarea neunitară a măsurilor speciale de investigație și insuficiența pregătirii tactice a ofițerilor de urmărire penală.

În acest sens, cercetarea metodicii investigării acestor infracțiuni nu are doar valoare teoretică, ci și o importanță practică deosebită, contribuind la dezvoltarea unui cadru științific pentru instruirea profesională și pentru îmbunătățirea tacticii de efectuarea a acțiunilor de urmărire penală și a activităților de intervenție promptă. De asemenea, tema se înscrie în preocupările zonale ale țărilor din Europa de Est, unde corupția instituțională rămâne un factor de vulnerabilitate pentru stabilitatea politică și securitatea națională. Inițiativele regionale – cum ar fi Parteneriatul Estic și Platforma Anticorupție GUAM – promovează schimbul de bune practici și cooperarea între statele membre pentru combaterea corupției transfrontaliere.

Republica Moldova, România și Ucraina dezvoltă, în acest context, mecanisme comune de investigare, instruire și schimb de informații, inclusiv în baza protocoalelor de colaborare cu EUROPOL și FRONTEX. Astfel, investigarea corupției în rândul funcționarilor publici cu statut special depășește dimensiunea internă, integrându-se într-o rețea regională de securitate juridică și cooperare operațională.

Cu titlu de exemplu ne vom referi la următorii autori din Republica Moldova și din alte state care au abordat aspectele de metodică și tactică criminalistică, referitoare la investigarea criminalistică a infracțiunilor: Cușnir V., Osoianu T., Ostavciuc D., Odagiu Iu., Rusnac C., Glavan B., Gurin V., Cicala A., Vizdoagă I., Gheorghită M., Dolea I., Roman D., Rusu V., Cojocar R., Golubenco Gh., Suci E., Stancu E., Ruiu M., Ciopraga Au., Jitariuc V., Popa L., A.-G. Necula, A.-C. Moise, C. Suci, R. Tocan, C.-E. Tolbaru și alții.

Concluzionând, actualitatea și importanța temei rezultă din intersecția a trei dimensiuni majore: internațională, națională și regională. În plan internațional, corupția funcționarilor cu statut special este tratată ca o amenințare la adresa statului de drept și a securității colective. În plan național, Republica Moldova își consolidează eforturile de combatere a acestui fenomen prin reforme instituționale și legislative. Iar în plan zonal, cooperarea dintre statele din regiune, prin mecanisme juridice și operaționale comune, oferă premisele pentru o luptă eficientă împotriva corupției sistemice. Prin urmare, cercetarea metodicii investigării in-

fracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special contribuie la consolidarea cadrului teoretic și practic al criminalisticii moderne, asigurând o mai bună protecție a valorilor constituționale, a ordinii publice și a interesului general.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Studiul domeniului investigării infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special relevă o problemă complexă și actuală, aflată la intersecția dintre știința criminalistică, dreptul penal și procesul penal, dar și etica funcției publice. Corupția din interiorul instituțiilor responsabile cu aplicarea legii reprezintă una dintre cele mai periculoase forme ale criminalității, întrucât alterează chiar mecanismele menite să o combată. În Republica Moldova, acest fenomen a dobândit valențe sistemice, afectând încrederea socială, echitatea justiției și eficiența activității de urmărire penală.

Analiza doctrinară și practică efectuată în cadrul prezentei cercetări a evidențiat că, deși problematica generală a corupției a fost abordată în numeroase lucrări științifice, aspectele ce vizează metodică investigării corupției comise de funcționarii publici cu statut special rămân fragmentare și insuficient dezvoltate. Majoritatea studiilor existente, atât în literatura națională, cât și în cea străină, examinează corupția dintr-o perspectivă generală, fără a analiza în profunzime specificul comportamental, profesional și psihologic al funcționarilor care dețin un statut special, precum și particularitățile criminalistice generate de acest statut.

În plan legislativ, cadrul normativ al Republicii Moldova reglementează detaliat elementele constitutive ale infracțiunilor de corupție și stabilește competențele organelor de urmărire penală. Cu toate acestea, lipsește o metodică unitară de investigare criminalistică, adaptată statutului profesional al acestor funcționari. Practica judiciară demonstrează că investigarea cauzelor de corupție din rândul funcționarilor publici cu statut special se confruntă cu obstacole majore: disimularea probelor, concludența, pertinența și utilitatea probelor, manipularea mijloacelor de probă și cunoașterea aprofundată a tacticilor operative de către făptuitori. Aceste elemente generează o rezistență activă la investigație, ceea ce impune o strategie științific fundamentată, bazată pe tactici specifice și tehnici de probare moderne.

Pe plan teoretic, cercetarea constată o lacună metodologică evidențiată în literatura de specialitate privind corupția instituțională a funcționarilor publici cu statut special. Deși autori precum T. Osoianu, D. Ostavciuc, Iu. Odagiu, C. Rusnac, B. Glavan, M. Gheorghită, V. Gurin, V. Cușnir, M. Avram, A. Donciu și alții au elaborat lucrări importante în domeniul tacticii audierilor, cercetării la fața locului etc. și a aplicării măsurilor speciale de investigație, abordarea integrată a acestor proceduri într-o

metodică dedicată corupției în rândul funcționarilor publici cu statut special lipsește. Această deficiență doctrinară limitează capacitatea organelor de urmărire penală de a acționa coerent, în special în cazurile cu grad înalt de ierarhizare sau implicare interinstituțională.

Un alt aspect esențial al situației cercetate îl constituie nivelul scăzut de uniformitate în aplicarea metodicii criminalistice. Practica demonstrează că, în lipsa unor recomandări metodice generalizate, investigațiile sunt conduse preponderent pe baza experienței individuale a ofițerului de urmărire penală, fără o sistematizare științifică a pașilor de urmat. Astfel, există cauze în care probele sunt colectate în mod necorespunzător, iar lanțul de custodie nu este respectat integral, ceea ce duce la excluderea probatoriului de către instanțe.

Pe lângă deficiențele tehnico-criminalistice, cercetarea a identificat și probleme de ordin instituțional: fragmentarea competențelor între organele de aplicare a legii, insuficiența dotării tehnice, precum și absența unor programe coerente de instruire continuă pentru investigatorii anticorupție. În plus, influențele ierarhice și corporatiste din instituțiile în care activează funcționarii publici cu statut special pot genera presiuni interne asupra actului de urmărire penală, reducând independența investigatorilor și afectând imparțialitatea probatoriului.

La nivel internațional, tendințele moderne în domeniul combaterii corupției instituționale se concentrează pe utilizarea probelor digitale, supravegherea comunicațiilor criptate, analiza financiară a fluxurilor și cooperarea transfrontalieră în timp real. Aceste instrumente moderne de investigare, deja consacrate în statele membre ale Uniunii Europene, nu sunt încă pe deplin implementate în Republica Moldova, ceea ce limitează eficiența investigațiilor și împiedică alinierea la standardele europene de integritate și transparență. Prin urmare, situația actuală în domeniul de cercetare este caracterizată de un dezechilibru între normativ și operațional, între exigențele doctrinare și realitățile practice ale urmăririi penale. Absența unui sistem metodologic unificat determină o aplicare eterogenă a procedurilor și o eficiență scăzută în descoperirea faptelor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special.

Lucrarea de față își propune să contribuie la remedierea acestor neajunsuri prin formularea unei metodicii criminalistice de cercetare a corupției comise de funcționarii publici cu statut special, fundamentat pe principiile criminalisticii, a celor de administrare legală a probelor, respectării drepturilor și libertăților persoanei și eficienței operaționale.

Problema științifică importantă soluționată prin această cercetare constă în elaborarea și fundamentarea unei metodicii unitare de investigare criminalistică a infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special, care să integreze principiile legalității, loialității

ții probatorului și eficienței tactice. Lucrarea a identificat și sistematizat particularitățile criminalistice specifice acestei categorii de subiecți, oferind un cadru teoretic și practic pentru desfășurarea coerentă a acțiunilor de urmărire penală. Cercetarea a permis corelarea elementelor teoretice ale metodicii criminalistice cu tactica procedurală și aplicarea măsurilor speciale de investigație, contribuind la uniformizarea practicii și la sporirea calității probatorului. Astfel, problema științifică soluționată se concretizează în crearea unei metodicii criminalistice integrate, adaptate statutului funcționarului public cu atribuții speciale, care oferă investigatorilor instrumente moderne pentru descoperirea, documentarea și probarea faptelor de corupție, în deplin acord cu standardele europene și principiile statului de drept.

Scopul lucrării constă în realizarea unei cercetări științifice complexe, teoretico-aplicative, orientate spre elaborarea unei metodicii criminalistice moderne și adaptate particularităților statutului special al funcționarilor publici, destinată investigării eficiente a infracțiunilor de corupție comise de această categorie profesională. Cercetarea urmărește să ofere un cadru științific coerent pentru aplicarea corectă a mijloacelor și metodelor criminalistice, în vederea creșterii eficienței activității de urmărire penală, a măsurilor speciale de investigații și asigurării unui proces probator loial, conform standardelor europene ale statului de drept.

Pentru atingerea scopului propus, au fost formulate următoarele **obiective principale**:

- identificarea inconsecvențelor conceptuale și a lacunelor metodice care demonstrează inexistența, la acest moment, a unei metodicii criminalistice coerente, unitare și aplicabile practic pentru această categorie de cauze;
- elaborarea caracteristicii criminalistice a infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special;
- determinarea circumstanțelor ce trebuie stabilite și probate, precum și constatarea situațiilor tipice de urmărire penală în cauzele penale privind comiterea infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special;
- evidențierea și determinarea particularităților utilizării măsurilor speciale de investigație aplicabile în cazul investigării infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special;
- determinarea particularităților tactice ale acțiunilor de urmărire penală specifice în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special;
- identificarea deficiențelor structurale, a lacunelor metodice și a factorilor care afectează eficiența managerial-criminalistică a activităților de urmărire penală;

- formularea unor recomandări practice pentru organul de urmărire penală și cel de investigații speciale în vederea investigării infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special și înaintarea, după caz, a propunerilor *de lege ferenda*.

Ipoteza de cercetare se bazează pe premisa că elaborarea și aplicarea unei metodici criminalistice, adaptate particularităților funcționarului public cu statut special, va determina o creștere considerabilă a eficienței procesului de investigare a infracțiunilor de corupție comise de această categorie de persoane. Se presupune că o abordare științifică integrată, care să coreleze tacticile de urmărire penală cu specificul psihologic, profesional și organizațional al funcționarului cu statut special, va permite identificarea mai rapidă a elementelor infracționale, administrarea probei, precum și consolidarea credibilității probatoriului în fața instanței de judecată. Totodată, se pornește de la ideea că valorificarea instrumentelor moderne de criminalistică și a măsurilor speciale de investigație, în limitele legii, va contribui la destructurarea mecanismelor corupționale instituționale și la reducerea nivelului de impunitate în rândul funcționarilor cu statut special. Cercetarea pornește de asemenea de la presupunerea că lacunele existente în metodică actuală – precum lipsa unui cadru teoretic unificat, abordările fragmentare și lipsa pregătirii tactice specializate – pot fi remediate prin elaborarea unor procedee metodologice și recomandări tactico-procedurale clare, bazate pe experiența științifică națională și pe bunele practici europene. În acest sens, confirmarea ipotezei ar presupune demonstrarea faptului că o metodică criminalistică adaptată funcționarilor publici cu statut special asigură nu doar o investigare mai eficientă, ci și o protecție sporită a legalității procesului penal, contribuind la crearea unui cadru instituțional mai transparent și mai rezistent la corupție.

Noutatea și originalitatea științifică a prezentei teze de doctorat rezultă din faptul că, pentru prima dată în doctrina criminalistică a Republicii Moldova, este elaborată o metodică științific fundamentată de investigare a infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. Lucrarea propune o abordare aplicativă cu scopul de a crea un cadru metodic coerent pentru investigarea corupției comise de funcționarii publici cu statut special. În acest sens, cercetarea depășește simpla analiză teoretică, transformând concluziile doctrinare în instrumente operaționale, aplicabile în practica organelor de urmărire penală.

Originalitatea științifică se exprimă prin: determinarea profilului criminalistic al funcționarului public cu statut special, care ține cont de particularitățile sale profesionale, cognitive și comportamentale; formularea unui model criminalistic etapizat de investigare, bazat pe corelarea măsurilor speciale de investigații cu acțiunile procesuale și cu expertizele judiciare, realizate în mod legal, operativ și eficient; elaborarea unei

matrici criminalistice de risc aplicabile corpului profesional cu statut special, care permite anticiparea și identificarea timpurie a semnelor corupției; fundamentarea unei metodici integrate de valorificare a măsurilor speciale de investigație și a probelor digitale, în strictă concordanță cu principiul loialității probatoriului. Prin aceste contribuții, teza aduce un plus de valoare științei criminalistice naționale, oferind un model metodic aplicabil și verificabil, care poate fi utilizat în activitatea practică a organelor anticorupție și în procesul de formare profesională a ofițerilor de urmărire penală. Cercetarea nu doar completează lacunele existente în literatura de specialitate, ci propune soluții inovatoare și replicabile pentru eficientizarea activităților de descoperire, documentare și probare a faptelor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. Baza metodologică a prezentei cercetări este constituită din principiile teoriei cunoașterii, logicii juridice și științei criminalistice, completate de fundamentele dreptului penal, procesul penal și ale criminologiei. Cercetarea se sprijină pe un ansamblu de metode teoretice și empirice, care au permis realizarea unei analize științifice coerente și riguroase. Dintre metodele teoretice, au fost utilizate analiza, sinteza, inducția, deducția și comparația, pentru a sistematiza doctrina de specialitate și a identifica direcțiile de evoluție a metodicii criminalistice privind investigarea corupției comise de funcționarii publici cu statut special. Metoda analizei comparative a servit la raportarea cercetării la modelele doctrinare și normative internaționale, iar metoda logic-sistemică a fost folosită pentru structurarea caracteristicii criminalistice a infracțiunilor de corupție. Pe plan empiric, s-a recurs la analiza practicii judiciare și a materialelor de urmărire penală², la observarea științifică a situațiilor tipice de investigație și la modelarea procesului de cercetare criminalistică. Aceste metode au permis fundamentarea teoretică și practică a unei metodici aplicabile în investigarea corupției comise de funcționarii publici cu statut special. Selecția acestor metode este justificată prin caracterul interdisciplinar al cercetării, care impune o abordare complexă, integrând știința criminalistică cu principiile dreptului procesual penal și ale legalității probatoriului.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. *Importanța teoretică* a prezentei teze constă în dezvoltarea și consolidarea fundamentelor doctrinare ale criminalisticii, prin elaborarea unui cadru conceptual integrat privind investigarea infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. Cercetarea contribuie la definirea științifică a caracteristicii criminalistice a acestei categorii de infracțiuni, evidențiind

² N.a.: s-au analizat 83 de sentințe și decizii ale instanțelor de judecată referitoare la cazurile de corupție comise de funcționarii publici cu statut special, lista cărora se regăsește în bibliografia tezei de doctorat.

trăsăturile subiectului activ, mecanismul de comitere, urmele materiale și comportamentale, precum și particularitățile mediului instituțional în care acestea se produc. Prin corelarea principiilor dreptului penal și procesul penal cu instrumentele criminalisticii moderne, lucrarea fundamentează o metodică științifică originală de investigare, care poate fi utilizată drept reper teoretic pentru cercetări științifice ulterioare în domeniul combaterii corupției instituționale. Totodată, rezultatele obținute contribuie la dezvoltarea conceptului de criminalistică aplicată funcționarului public cu statut special, consolidând direcțiile moderne de cercetare asupra probatoriului, tacticilor de audiere și aplicării măsurilor speciale de investigație. *Valoarea aplicativă* a lucrării este determinată de posibilitatea implementării concluziilor și recomandărilor formulate în activitatea practică a organelor de urmărire penală, a procuraturii și a structurilor anticorupție. Metodica elaborată poate fi utilizată în procesul de instruire profesională a ofițerilor de urmărire penală, precum și în activitățile de perfecționare continuă ale personalului din domeniul anticorupție. Rezultatele cercetării oferă instrumente concrete pentru identificarea, documentarea și probarea faptelor de corupție, consolidând cooperarea interinstituțională și respectarea principiilor legalității și loialității probatoriului. Totodată, recomandările formulate pot fi valorificate în elaborarea politicilor publice și strategiilor naționale anticorupție, precum și în revizuirea cadrului normativ privind responsabilitatea penală și procedura de investigare a funcționarilor publici cu statut special. În plan educațional, lucrarea are valoare formativă, putând fi utilizată ca suport științific și metodologic în predarea disciplinelor „Criminalistică”, „Activitate specială de investigații” și „Activitate de urmărire penală” în cadrul instituțiilor de învățământ superior ale MAI și ale altor structuri specializate. Astfel, teza îmbină semnificația teoretică cu relevanța practică, contribuind simultan la dezvoltarea doctrinei criminalistice și la îmbunătățirea activității operaționale și probatorii în cauzele de corupție ce implică funcționari publici cu statut special.

Aprobarea rezultatelor. Rezultatele obținute în procesul de realizare a tezei au fost comunicate și analizate în profunzime în cadrul unor manifestări științifice naționale și internaționale de renume, unde au suscitât dezbateri constructive și schimburi relevante de idei. Totodată, aceste rezultate au fost valorificate prin publicarea în reviste de specialitate acreditate, contribuind la dezvoltarea literaturii de domeniu și oferind perspective teoretice și aplicații practice semnificative pentru aria de cercetare abordată.

Publicații la tema tezei: 9 publicații.

Cuvinte-cheie: corupție, funcționar public cu statut special, metodică criminalistică, tactici investigative, probe, măsuri speciale de investigație, integritate instituțională.

CONȚINUTUL TEZEI

Structura tezei de doctorat este concepută în conformitate cu logica și exigențele unei cercetări științifice complexe, fiind orientată spre realizarea scopului și obiectivelor propuse. Lucrarea este alcătuită din: adnotări în limbile română, engleză și rusă, lista abrevierilor, introducere, patru capitole divizate în secțiuni, concluzii generale și recomandări, urmată de o bibliografie, declarația privind asumarea răspunderii, CV-ul autorului.

Introducerea stabilește importanța și actualitatea temei, definește scopul, obiectivele, ipoteza și problema științifică a cercetării, prezintă metodologia și baza teoretico-normativă, precum și noutatea, importanța teoretică și valoarea aplicativă a rezultatelor obținute.

Capitolul I – Analiza situației privind metodică cercetării infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. Primul capitol al tezei are rolul de a stabili fundamentele teoretice și practice ale cercetării, printr-o analiză complexă a surselor doctrinare, a cadrului normativ și a jurisprudenței relevante. Examinarea acestor repere permite identificarea direcțiilor principale de dezvoltare a metodicii criminalistice, dar și a lacunele existente în doctrina autohtonă privind investigarea infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special – o categorie distinctă prin natura atribuțiilor sale, prin nivelul de acces la informații confidențiale și prin cunoașterea mecanismelor interne de aplicare a legii.

Cercetarea debutează cu o analiză amplă a literaturii de specialitate din Republica Moldova, din care rezultă că fenomenul corupției a fost abordat, în principal, din perspective juridice, criminologice și instituționale, în timp ce dimensiunea criminalistică a investigării acestor infracțiuni rămâne încă insuficient conturată. În pofida existenței unui cadru teoretic solid privind tactica urmăririi penale, audierea, percheziția sau cercetarea la fața locului, studiile autohtone tratează fenomenul corupției într-un sens general, fără o delimitare clară a particularităților ce caracterizează funcționarii publici cu statut special.

Această situație relevă faptul că, deși s-au realizat progrese în planul doctrinei și al reglementării activităților speciale de investigații, lipsește o viziune metodologică unitară, care să integreze aspectele procesuale și operative într-un sistem coerent. Se constată necesitatea unui cadru științific care să coreleze eficiența investigației cu exigențele legalității și ale protejării drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate, în conformitate cu principiile statului de drept.

Pe plan internațional, cercetările de specialitate evidențiază tendința de unificare a domeniilor dreptului procesual penal și criminalisticii, orientată spre consolidarea coerenței dintre tactica investigativă și rigurozitatea probatorie. În literatura de specialitate se subliniază tot mai frec-

vent necesitatea valorificării tehnologiilor moderne – analiza fonoscopică, expertizele digitale și supravegherea informatică – în procesul de documentare și probare a faptelor de corupție, în special în mediile instituționale cu grad înalt de confidențialitate și ierarhizare.

Analiza comparativă a surselor doctrinare și a experienței practice conduce la o concluzie evidentă: în Republica Moldova se resimte lipsa unei metodici criminalistice unitare, elaborată special pentru investigarea corupției comise de funcționarii publici cu statut special. Această constatare justifică necesitatea unei cercetări proprii, orientate spre elaborarea unei metodologii științific fundamentate, capabile să îmbine principiile legalității cu instrumentele tehnico-criminalistice moderne, oferind totodată un model practic de aplicare în activitatea organelor de urmărire penală.

Cadrul normativ național reglementează în mod detaliat aspectele generale ale fenomenului corupției, stabilind principiile, competențele și responsabilitățile instituțiilor abilitate să prevină și să combată acest tip de criminalitate. Totuși, analiza dispozițiilor legale existente evidențiază faptul că nu sunt prevăzute norme specifice care să trateze particularitățile metodice ale investigării corupției comise de funcționarii publici cu statut special. Reglementările actuale se concentrează preponderent asupra dimensiunii punitive și administrative a răspunderii penale, fără a oferi o abordare distinctă privind mecanismele de aplicare a metodelor criminalistice și tactice adaptate specificului profesional al acestor funcționari.

În consecință, activitatea de investigare a corupției instituționale se desfășoară pe baza normelor generale de procedură și a experienței practice acumulate de organele de urmărire penală, în lipsa unui cadru metodologic național uniform care să asigure coerență și eficiență în aplicarea instrumentelor criminalistice. Această carență justifică necesitatea dezvoltării unei metodici specializate, orientate către particularitățile profesionale, ierarhice și instituționale ale funcționarilor publici cu statut special.

În plan procedural, Codul de procedură penală stabilește principiile și limitele activității de urmărire penală, însă modul concret de aplicare a acțiunilor procesuale și al măsurilor speciale de investigație în cauzele ce implică funcționari din sistemele de forță rămâne insuficient reglementat. Această lacună impune elaborarea unei metodici criminalistice naționale, care să asigure uniformitatea și eficiența în aplicarea instrumentelor de investigare, cu respectarea principiului legalității și a standardelor internaționale anticorupție.

Examinarea practicii judiciare demonstrează că infracțiunile de corupție comise de funcționarii publici cu statut special se caracterizează prin grad ridicat de latență, sofisticare și disimulare probatorie. În numeroase cauze, actele de corupție sunt mascate sub forma unor favoruri administrative, comisioane „de consultanță” sau servicii neoficiale, iar

identificarea legăturii cauzale între beneficiu și exercitarea atribuției de serviciu necesită o probare minuțioasă.

Analiza dosarelor soluționate relevă deficiențe în documentarea probelor, în aplicarea măsurilor speciale de investigație și în corelarea informației operative cu acțiunile procesuale. În unele cazuri, probele obținute prin interceptări sau flagrant sunt contestate pentru nerespectarea principiului loialității probatoriului. Această situație confirmă necesitatea perfecționării metodicii criminalistice și a profesionalizării ofițerilor de investigație și ofițerilor de urmărire penală care investighează corupția instituțională.

Analiza doctrinară, legislativă și practică realizată în acest capitol a permis identificarea principalelor direcții de îmbunătățire a metodicii de investigare. Printre acestea se remarcă: elaborarea unei metodicii naționale unitare, adaptate specificului funcționarilor publici cu statut special; integrarea tehnologiilor moderne în procesul probator; consolidarea controlului procesual asupra utilizării măsurilor speciale de investigație, pentru garantarea loialității probatoriului; crearea unui mecanism interinstituțional de cooperare între structurile operative, organele de urmărire penală și procuratură; promovarea formării continue a investigatorilor și procurorilor specializați în corupția instituțională.

În concluzie, Capitolul I demonstrează că actuala abordare a investigării corupției în rândul funcționarilor publici cu statut special este insuficient uniformizată și parțial adaptată realităților instituționale. Prin urmare, cercetarea de față își propune să răspundă acestor nevoi prin formularea unei metodicii criminalistice unitare, capabile să coreleze exigențele teoretice cu necesitățile practice ale organelor de urmărire penală și să contribuie la consolidarea integrității instituționale în Republica Moldova.

Capitolul II – Caracteristica criminalistică a infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. Caracteristica criminalistică a infracțiunilor de corupție reprezintă unul dintre pilonii esențiali ai metodicii investigării, întrucât ea constituie baza pentru planificarea și desfășurarea acțiunilor de urmărire penală. În cazul corupției comise de funcționarii publici cu statut special, această caracteristică dobândește trăsături particulare, determinate de statutul profesional al făptuitorilor, de nivelul lor de pregătire juridică și de cunoașterea mecanismelor interne ale sistemului de aplicare a legii. Caracteristica criminalistică oferă investigatorului posibilitatea de a construi o viziune sistemică asupra infracțiunii, prin identificarea relațiilor dintre elementele sale constitutive – subiectul, obiectul, modul de operare, urmele, circumstanțele de timp și loc, precum și comportamentul postinfracțional. În cauzele care implică funcționari publici cu statut special, analiza acestor elemente permite înțelegerea profundă a modului în care activitatea infracțională

este concepută, disimulată și protejată prin mecanisme instituționale interne. În astfel de situații, caracteristica criminalistică trebuie adaptată la particularitățile mediului profesional, deoarece funcționarul investigat dispune de cunoștințe tehnice și juridice avansate, de acces la informații confidentiale și de o familiaritate directă cu procedurile operative și tacticile acțiunilor de urmărire penală. Aceste elemente determină un grad sporit de latență al faptei și impun utilizarea unor metode de investigare complexe, bazate pe corelarea probelor directe cu cele indirecte și pe aplicarea riguroasă a măsurilor speciale de investigație. În consecință, eficiența cercetării penale depinde de capacitatea organelor de urmărire de a identifica și valorifica aceste interdependențe, asigurând în același timp respectarea principiilor legalității și loialității probatoriului. Subiectul activ al infracțiunilor de corupție este o persoană cu atribuții de putere publică, dar în cazul celor cu statut special, complexitatea sporește prin dubla lor apartenență – la structurile de forță și la sistemul administrativ al statului. Acești funcționari, cum sunt polițiștii, vameșii, ofițerii din serviciile de securitate, militarii și personalul din sistemul penitenciar, sunt instruiți să cunoască și să utilizeze tehnici operative, ceea ce le conferă o capacitate sporită de a ascunde urmele activității infracționale.

Cercetările efectuate demonstrează că aceste persoane manifestă o rezistență psihologică și tactică mai mare în cadrul urmăririi penale, precum și o tendință pronunțată de solidaritate profesională, ceea ce complică procesul de obținere a probelor. Funcționarii cu statut special dispun, de regulă, de un grad înalt de loialitate internă și de cunoștințe juridice care le permit să anticipeze acțiunile de urmărire penală și să exploateze eventualele deficiențe procedurale. Astfel, investigarea infracțiunilor comise de aceștia impune o pregătire criminalistică superioară a organelor de urmărire penală și utilizarea unor tactici specifice, bazate pe elementul surpriză, discreție operațională și documentare minuțioasă a proceselor decizionale interne. Analiza cauzelor de corupție din practica judiciară și a materialelor procesuale demonstrează că mecanismul infracțional urmează adesea o structură etapizată: stabilirea contactului între funcționar și ofertantul mitei, negocierea sumelor sau avantajelor, acceptarea beneficiului și disimularea originii acestuia. În cazul funcționarilor cu statut special, contactul inițial este de obicei mascat prin acțiuni de serviciu legitime, cum ar fi controale, verificări, autorizări sau intervenții administrative. De asemenea, împrejurările de comitere pot fi influențate de mediul ierarhic – presiunea superiorilor, cultura instituțională tolerantă față de abateri și mecanismele de protecție internă. În multe situații, actele de corupție se manifestă sub formă de „servicii de reciprocitate” între colegi sau departamente, fără o formă materială imediată, dar cu efecte de durată asupra integrității instituției. Corupția comisă de funcționarii cu statut special lasă urme complexe, predominant

indirecte, care se manifestă sub forma documentelor administrative, a mesajelor electronice, a transferurilor financiare camuflate sau a deciziilor instituționale aparent legale. În acest context, expertizele criminalistice și informatice dobândesc o importanță sporită.

Utilizarea măsurilor speciale de investigație devine indispensabilă pentru stabilirea legăturii cauzale între fapta de corupție și persoana implicată. Totodată, doctrina modernă insistă asupra respectării principiului loialității probatoriului, conform căruia probele trebuie obținute în mod legal, fără provocare, manipulare sau depășirea atribuțiilor operative. În practica investigativă, aplicarea expertizelor tehnico-științifice asigură o bază obiectivă pentru confirmarea faptelor, mai ales atunci când lipsesc probele directe.

Fenomenul corupției în rândul funcționarilor cu statut special este determinat de o combinație de factori profesionali, instituționali și psihologici. Printre cei mai frecvenți se numără: cultura organizațională bazată pe ierarhie și loialitate de corp; absența unui control intern eficient; percepția eronată a puterii ca privilegiu; nivelul insuficient de instruire etică și juridică; lipsa unor mecanisme eficiente de protejare a avertizorilor de integritate. Aceste condiții generează o toleranță informală față de comportamentele corupte, iar corupția devine, în unele cazuri, o „practică tacită” acceptată de mediul profesional.

Analiza efectuată demonstrează că infracțiunile de corupție comise de funcționarii publici cu statut special se disting printr-o caracteristică criminalistică proprie, determinată de nivelul de pregătire al subiecților, de specificul mediului instituțional și de gradul ridicat de disimulare a probelor. În plan teoretic, această categorie de infracțiuni solicită o abordare diferențiată în cadrul metodicii criminalistice generale, iar în plan practic – o adaptare a tacticilor de investigare și a mijloacelor tehnico-științifice la particularitățile psihologice și operaționale ale făptuitorului.

Caracteristica criminalistică formulată în acest capitol constituie baza conceptuală pentru elaborarea metodicii propriu-zise de investigație, dezvoltată în capitolele următoare. Ea orientează activitatea organelor de urmărire penală către o investigare mai eficientă, mai loială și mai adaptată realităților corupției instituționale contemporane.

Capitolul III – Particularitățile organizării și desfășurării urmăririi penale în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. Desfășurarea urmăririi penale în cauzele de corupție care implică funcționari publici cu statut special prezintă o serie de particularități esențiale, determinate de specificul profesional și instituțional al subiecților vizați, de complexitatea relațiilor ierarhice, de gradul ridicat de pregătire juridică a acestora și de modul subtil de disimulare a activităților infracționale. În asemenea cauze, succesul investigației depinde

în mod direct de organizarea judicioasă a procesului de urmărire penală, de stabilirea clară a circumstanțelor care trebuie dovedite, de utilizarea coordonată a mijloacelor criminalistice și a măsurilor speciale de investigație, precum și de asigurarea legalității și loialității probatoriului.

Urmărirea penală în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special parcurge, în mod general, trei etape: etapa premergătoare urmăririi penale, în care sunt colectate informații operative, verificate sesizările și evaluate indiciile rezonabile privind comiterea faptei; etapa inițială a urmăririi penale, în care se dispun acțiunile urgente, precum reținerea în flagrant, aplicarea măsurilor speciale de investigație, conservarea probelor materiale și audierea martorilor; etapa complexă de desfășurare a urmăririi penale, dedicată consolidării probatoriului, corelării rezultatelor expertizelor și pregătirii cauzei pentru trimiterea în judecată.

În această dinamică, investigatorul trebuie să țină cont de faptul că funcționarul cu statut special, datorită pregătirii sale profesionale, anticipează adesea acțiunile de urmărire penală, iar o documentare superficială poate compromite întreaga cauză. De aceea, planificarea investigației trebuie să se bazeze pe versiuni multiple, verificabile și pe o succesiune logică a acțiunilor tactice, astfel încât elementul surpriză să fie menținut până la finalizarea flagrantului sau a altor procedee probatorii. În procesul de urmărire penală, organul de investigație are sarcina de a stabili un ansamblu de circumstanțe care definesc atât fapta, cât și contextul ei infracțional. Printre cele mai importante se numără: momentul, locul și modul de manifestare a faptelor de corupție; identitatea, funcția și atribuțiile exacte ale funcționarului public cu statut special implicat; relațiile dintre făptuitor și persoanele care au oferit sau intermediat foloasele necuvenite; valoarea și natura avantajelor primite; mijloacele de disimulare a provenienței acestora (transferuri financiare, acte justificative false, intermediari aparent legali); legătura causală dintre exercitarea atribuției de serviciu și obținerea beneficiului. În plus, trebuie stabilite circumstanțele psihologice și motivaționale ale comiterii faptei: intenția, poziția față de normele de conduită profesională și eventuala implicare a altor persoane din cadrul instituției.

Analiza practicii judiciare relevă existența mai multor situații tipice care necesită abordări tactice diferențiate: Reținerea în flagrant a funcționarului public cu statut special, care impune o documentare prealabilă riguroasă și o sincronizare perfectă între organele operative și procurorul de caz; Investigarea corupției mediate prin intermediari, în care comunicarea infracțională este mascată prin terți aparent neimplicați; Cazurile de corupție instituționalizată, caracterizate prin participarea mai multor persoane din aceeași structură, cu distribuirea rolurilor și protejarea reciprocă a membrilor; Faptele de corupție de tip pasiv, în care funcționarul nu solicită direct mita, dar creează condiții favorabile

pentru oferirea acesteia; Faptele de corupție combinate cu alte infracțiuni de serviciu – abuz, neglijență, fals în acte publice sau divulgarea secretului de stat. În toate aceste situații, investigatorul trebuie să mențină echilibrul dintre confidențialitate, legalitate și eficiență, aplicând tactici precise și evitând orice formă de provocare ilegală.

Măsurile speciale de investigație reprezintă elementul central al documentării faptelor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. Acestea includ supravegherea vizuală, interceptarea comunicațiilor, înregistrările audio-video, livrările controlate și testele de integritate profesională. Cercetarea subliniază că eficiența măsurilor speciale de investigații depinde de coordonarea perfectă dintre structurile operative și organele de urmărire penală, precum și de asigurarea controlului judiciar al proporționalității și legalității acestor măsuri. În practica Republicii Moldova, neconcordanțele între activitatea operativă și cea procesuală au generat uneori excluderea probelor pentru lipsa loialității probatorului. Pentru evitarea unor asemenea situații, este necesară implementarea unui mecanism integrat de valorificare a rezultatelor măsurilor speciale, care să prevadă: verificarea preliminară a legalității autorizării măsurii; analiza obiectivă a informațiilor obținute și transpunerea lor în probe procesuale; menținerea confidențialității privind sursele de informație și persoanele implicate în documentare. Astfel, teza argumentează că măsurile speciale de investigații nu trebuie privite ca scop în sine, ci ca instrumente criminalistice complementare care sprijină activitatea de urmărire penală, permițând organului de urmărire penală sau procurorului să treacă de la nivelul informativ la cel probatoriu într-o manieră legală și transparentă.

Un aspect esențial al organizării urmăririi penale îl constituie cooperarea dintre autoritățile implicate în combaterea corupției. În cauzele ce implică funcționari cu statut special, această cooperare trebuie să se bazeze pe schimbul operativ de informații, delimitarea clară a competențelor și respectarea principiului independenței procedurale.

Analiza materialelor de practică relevă o serie de probleme recurente: lipsa unei metodici unificate pentru documentarea flagrantului și gestionarea probelor electronice; insuficiența instruirii specializate a ofițerilor de urmărire penală și ofițerilor de investigație în domeniul corupției instituționale; aplicarea ineficientă a expertizelor criminalistice; deficiențe în comunicarea dintre structurile operative și cele procesuale. Pentru depășirea acestor obstacole, teza propune: dezvoltarea unei baze metodologice unice pentru cauzele de corupție care implică funcționari publici cu statut special; introducerea formărilor continue interdisciplinare pentru ofițerii de investigație, ofițerii de urmărire penală și procurori, axate pe cooperare și standarde etice; digitalizarea procesului probator, prin utilizarea sistemelor integrate de arhivare, analiză și prezentare a probelor

electronice; extinderea rolului expertizelor judiciare, inclusiv psihologice și financiare, pentru fundamentarea versiunilor de urmărire penală.

Capitolul III demonstrează că investigarea infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special necesită o organizare strategică a urmăririi penale, bazată pe coordonare interinstituțională, legalitate și rigoare științifică. Cercetarea confirmă că doar prin armonizarea activității operative cu cea procesuală, prin valorificarea corectă a rezultatelor măsurilor speciale și prin utilizarea unor tactici criminalistice adaptate statutului funcționarului, poate fi obținut un probatoriu complet, loial și eficient.

Capitolul IV – Particularitățile tactice ale efectuării unor acțiuni de urmărire penală în cauzele investigării infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. Capitolul IV are o importanță decisivă în structura metodicii criminalistice propuse, întrucât el transpune conceptele teoretice formulate în capitolele anterioare într-un cadru operațional-tactic concret, adaptat la specificul infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. În aceste cauze, activitatea probatorie trebuie să îmbine rigoarea procesuală cu subtilitatea tactică, întrucât subiecții cercetați dețin experiență profesională în domeniul aplicării legii și cunosc în detaliu procedurile urmăririi penale. Prin urmare, orice eroare în planificarea sau desfășurarea acțiunilor de urmărire penală poate fi speculată de către făptuitor, iar loialitatea probatoriului poate fi ușor contestată. Din acest motiv, tactica investigării corupției instituționale se bazează pe precizie, discreție și respectarea strictă a principiilor legalității și proporționalității.

Reținerea în flagrant constituie una dintre cele mai eficiente, dar și mai riscante acțiuni de urmărire penală în cazurile de corupție. Ea oferă posibilitatea surprinderii făptuitorului în momentul comiterii infracțiunii, asigurând obținerea unui probatoriu direct și incontestabil. În cazul funcționarilor publici cu statut special, pregătirea flagrantului necesită un nivel ridicat de profesionalism, cooperare interinstituțională și control judiciar prealabil. Reținerea trebuie să se bazeze pe o documentare prealabilă complexă: monitorizarea comportamentului funcționarului, identificarea momentului predării sau primirii mitei, utilizarea tehnicii audio-video și pregătirea echipei operative. În același timp, este esențială evitarea oricărei forme de provocare, conform jurisprudenței CEDO³, care sancționează situațiile în care organele de urmărire determină activ intenția infracțională. Reușita acestei acțiuni depinde de sincronizarea perfectă între faza operativă și cea procesuală, precum și de conservarea imediată a probelor: înscrisuri, sume de bani marcate, urme digitale sau biologice.

³ Hotărârea CtEDO, Pareniuc c. Moldovei, din 01.10.2014 (§ 33-36). Disponibilă: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-154853%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-154853%22]}) [accesată: 02.11.2024].

Este important ca în timpul reținerii în flagrant să se excludă utilizarea excesivă a forței fizice, deoarece, în caz contrar, riscăm să încălcăm drepturile persoanei garantate de art. 3 CEDO⁴. După flagrant, urmează o etapă de audiere rapidă, menită să valorifice efectul psihologic al surprizei.

Cercetarea la fața locului în cazurile de corupție comise de funcționari cu statut special are particularități distincte față de alte tipuri de infracțiuni. Întrucât actul de corupție se petrece, de regulă, în spații oficiale (birouri, vehicule de serviciu, locuințe), intervenția trebuie să respecte atât normele procedurale, cât și specificul mediului instituțional. În cadrul cercetării se urmărește: identificarea urmelor materiale (sume de bani, înscrisuri, ambalaje, dispozitive electronice etc.); descoperirea urmelor biologice sau dactiloscopice pe obiectele implicate; documentarea detaliată a condițiilor în care s-a produs actul de corupție (dispunerea mobilierului, accesul persoanelor, iluminarea, traseele de deplasare). Particularitatea constă în faptul că subiecții cu statut special pot influența mediul probator – au cunoștințe despre modul de conservare a urmelor și, în unele cazuri, acces direct la locul faptei după comitere. De aceea, investigatorul trebuie să acționeze prompt, să sigileze perimetrul și să colaboreze cu un specialist criminalist care asigură integritatea urmelor.

Percheziția este una dintre acțiunile procesuale cele mai sensibile în cauzele de corupție instituțională, întrucât ea vizează funcționari care dispun de statut special, de acces la informații clasificate și de protecție ierarhică. Tactica percheziției trebuie să combine elementul surpriză cu legalitatea absolută a procedurii. Autorul recomandă ca înainte de efectuare să fie colectate date precise privind locațiile, orarul funcționarului, mijloacele tehnice folosite și eventualele spații de ascundere. În practică, percheziția trebuie să se desfășoare în prezența martorilor asistenți, cu filmare completă, iar toate probele ridicate să fie etichetate și sigilate imediat. În plus, în cazul funcționarilor cu statut special, investigatorii trebuie să acorde atenție documentelor interne, dispozitivelor electronice, mediilor de stocare și telefoanelor de serviciu, întrucât acestea pot conține date cu valoare probatorie esențială (corespondență criptată, transferuri neautorizate, fotografii, înregistrări).

Audierea reprezintă una dintre cele mai complexe acțiuni criminalistice în cauzele de corupție. În cazul funcționarilor publici cu statut special, interogarea trebuie să țină cont de nivelul lor ridicat de cunoștințe juridice și de capacitatea de control psihologic. Investigatorul trebuie să combine metodele clasice de interogare cu procedee moderne de analiză comportamentală și psihologică. Conform metodicii propuse de autor, audierea trebuie să se desfășoare în etape: stabilirea contactului psi-

⁴ Hotărârea CtEDO, Savițchi c. Moldovei, din 17.06.2008 (§ 4, 5). Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-127978%22%5D%7D> [accesată: 18.07.2024].

hologic, prin crearea unei atmosfere de aparentă neutralitate; obținerea informațiilor spontane, care pot fi confruntate ulterior cu probele obiective; valorificarea contradicțiilor din declarațiile persoanei audiate; utilizarea confruntării între funcționarul acuzat și martorii relevanți, pentru clarificarea aspectelor contradictorii. De asemenea, audierea martorilor și a denunțătorilor trebuie să fie realizată cu precauție, pentru a le proteja identitatea și a preveni eventualele presiuni sau represalii.

Expertiza judiciară reprezintă mijlocul prin care activitatea infracțională este confirmată științific. În cauzele de corupție, expertizele fonoscopice, grafoscopice, criminalistice, contabile, psihologice și digitale sunt frecvent utilizate pentru consolidarea probatoriului. Particularitatea constă în corelarea probelor tehnico-științifice cu probele indirecte, pentru a demonstra nu doar fapta materială, ci și intenția coruptivă a funcționarului. În același timp, expertizele trebuie dispuse în mod oportun, înainte de pierderea valorii urmelor materiale sau electronice. Un rol aparte îl au expertizele mijloacelor electronice, care permit examinarea comunicațiilor criptate, a înregistrărilor de pe dispozitivele mobile etc. Totodată, expertiza psihologică poate fi utilizată pentru identificarea reacțiilor comportamentale specifice în situațiile de corupție.

Pe lângă acțiunile analizate anterior, teza subliniază importanța altor activități procesuale - cum ar fi recunoașterea după semne distinctive, prezentarea pentru identificare, ridicarea de obiecte și documente, confruntarea digitală a probelor și verificarea depozițiilor la fața locului. Aceste acțiuni trebuie planificate în strictă corelare cu datele din dosar și adaptate la gradul de pregătire al funcționarului implicat. De asemenea, autorul insistă asupra aplicării tacticilor de contracarare a influenței instituționale, întrucât persoanele cu statut special pot apela la relații ierarhice, politice sau de colegialitate pentru a compromite urmărirea penală. În asemenea situații, investigatorii trebuie să acționeze sub supravegherea procurorului, cu măsuri stricte de confidențialitate și securizare a informațiilor.

Analiza acțiunilor procesuale și tactice a demonstrat că investigarea infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special reclamă o abordare tactică diferențiată, bazată pe planificare strategică, disciplină procedurală și cooperare interinstituțională. Reținerea în flagrant, cercetarea la fața locului, percheziția, audierea și expertizele judiciare trebuie privite nu ca acțiuni izolate, ci ca elemente interdependente ale unui sistem metodic coerent. Doar prin aplicarea lor integrată se poate asigura un probatoriu complet, legal și credibil.

În ansamblu, acest capitol finalizează modelul criminalistic elaborat în cadrul tezei, oferind un instrument practic pentru investigatorii și procurorii specializați, menit să sporească eficiența descoperirii, documentării și prevenirii corupției în rândul funcționarilor publici cu statut special.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Rezultatele științifice obținute în urma elaborării tezei de doctorat constau în:

a) *Determinarea nivelului de investigare a infracțiunilor de corupție instituțională.* Cercetarea a relevat complexitatea fenomenului corupției în rândul funcționarilor publici cu statut special, evidențiind deficiențele doctrinare și lipsa unei metodici unitare de investigare. Prin analiza practicii judiciare, s-au identificat cauzele latenței fenomenului și lacunele metodologice care afectează eficiența activității de urmărire penală;

b) *Fundamentarea științifică a caracteristicii criminalistice a infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special.* Lucrarea a stabilit elementele definitorii ale acestei categorii de infracțiuni – subiectul activ, mecanismul de comitere, urmele materiale și comportamentale, împrejurările de loc și timp, precum și trăsăturile psihologice specifice funcționarului cu statut special;

c) *Stabilirea circumstanțelor ce formează baza bănuielii rezonabile de corupție.* Au fost identificați indicatorii obiectivi și semnele caracteristice ale actelor de corupție instituțională, care permit formularea versiunilor investigative și declanșarea legitimă a urmăririi penale;

d) *Identificarea situațiilor tipice de urmărire penală.* S-au conturat tipologii distincte de situații investigative, precum reținerea în flagrant, intermediarii corupției, implicarea ierarhică și corupția de echipă, pentru care s-au propus tactici diferențiate de documentare și probare;

e) *Elaborarea unui algoritm metodic integrat de investigare criminalistică.* Teza propune o schemă etapizată de corelare între activitatea informativ-operativă, acțiunile procesuale și expertizele criminalistice, prin care se asigură coerența, legalitatea și validitatea probatoriului;

f) *Perfecționarea modului de valorificare a măsurilor speciale de investigație.* S-a argumentat importanța utilizării integrate a măsurilor speciale (supraveghere tehnică, interceptări, expertize digitale, monitorizare financiară), sub control judiciar, pentru transformarea informației operative în probe procesuale;

g) **Îmbunătățirea mecanismelor de cooperare interinstituțională.** Cercetarea a demonstrat necesitatea consolidării relațiilor dintre autoritățile anticorupție, prin standardizarea schimbului de informații și prin dezvoltarea grupelor de urmărire penală.

h) *Formularea recomandărilor practice pentru creșterea eficienței procesului de investigare.* Lucrarea oferă soluții pentru perfecționarea cadrului normativ, unificarea metodicii de investigare și profesionalizarea investigatorilor în cauzele de corupție instituțională.

Rezultatele științifice obținute în urma elaborării prezentei cerce-

tări constituie o contribuție substanțială la dezvoltarea teoriei și practicii criminalistice din Republica Moldova. Acestea oferă un cadru teoretic și aplicativ modern, menit să îmbunătățească semnificativ procesul de investigare a infracțiunilor de corupție în rândul funcționarilor publici cu statut special și să sprijine organele de aplicare a legii în combaterea acestui fenomen complex, profund instituționalizat și cu un grad ridicat de latență. În urma cercetării, au fost formulate concluzii generale și recomandări fundamentale pentru perfecționarea metodicii criminalistice aplicabile acestor cauze. Lucrarea oferă investigatorilor un instrument unitar, capabil să asigure echilibrul între legalitate, loialitatea probatorului și eficiența tactică a acțiunilor procesuale.

Rezultatele evidențiază importanța dezvoltării unui model criminalistic etapizat, bazat pe corelarea măsurilor speciale de investigație cu probele tehnico-științifice, precum și necesitatea profesionalizării continue a ofițerilor de urmărire penală și a ofițerilor de investigații, în scopul adaptării la noile forme de corupție generate de evoluțiile instituționale și tehnologice. Prin contribuțiile sale teoretice și prin caracterul aplicativ al metodicii propuse, cercetarea oferă un fundament solid pentru modernizarea activităților anticorupție, consolidând rolul criminalistici în realizarea unui proces penal eficient, echitabil și compatibil cu standardele europene privind integritatea și transparența instituțională.

Astfel, principalele concluzii generale sunt următoarele:

1) Cadrul normativ, doctrina de specialitate și practica judiciară a evidențiat, în mod constant și convergent, existența unor inconsecvențe conceptuale majore și a unor lacune metodice care împiedică formarea unei metodici criminalistice în investigarea infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. Disparitățile dintre definițiile și delimitările operate de legislație, doctrină și practică, absența unor repere tactice uniforme, lipsa unor instrumente criminalistice standardizate și necorelarea dintre dimensiunea teoretică, procedurală și operațională a investigației demonstrează că, în stadiul actual, nu poate fi identificată o metodică integrată, coerentă și aplicabilă practic pentru această categorie de cauze. Această constatare confirmă necesitatea obiectivului tezei: fundamentarea științifică a unei metodici criminalistice moderne, capabile să unifice conceptele, să suprimă lacunele existente și să ofere organelor de urmărire penală un cadru operațional predictibil, reproductibil și adecvat complexității formelor contemporane de corupție comise de funcționarii publici cu statut special.

2) Elementele definitorii ale caracteristicii criminalistice demonstrează că această categorie de cauze prezintă trăsături infracționale distincte, diferite atât de formele obișnuite ale corupției, cât și de alte infracțiuni de serviciu. În pofida caracterului complex și adesea latent

al acestor fapte infracționale, sinteza factorilor structurali și funcționali identificați a permis formularea unei caracteristici criminalistice specifice, care explică logica internă a conduitei ilicite, trasează limitele de manifestare a comportamentului infracțional și evidențiază indicatorii esențiali de orientare a investigației.

3) Circumstanțele ce trebuie stabilite și probate în cauzele privind corupția comisă de funcționarii publici cu statut special presupune o abordare complexă, care depășește cadrul tradițional al infracțiunilor de serviciu. Particularitățile atribuțiilor exercitate, regimul juridic special, nivelul sporit de acces la informații sensibile și existența unor structuri ierarhice rigide determină un set distinct de împrejurări relevante pentru investigație, a căror determinare corectă condiționează reușita întregului proces probator. Stabilirea naturii și conținutului actului de corupție, a poziției funcționarului în mecanismul instituțional, a scopului urmărit, a avantajului pretins sau primit și a legăturii directe dintre atribuțiile de serviciu și comportamentul ilicit reprezintă repere indispensabile pentru fundamentarea acțiunilor tactice și probatorii.

4) Situațiile tipice de urmărire penală în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special relevă existența unor modele recurente de manifestare a conduitei infracționale, care influențează decisiv atât dinamica faptelor, cât și orientarea tacticii investigative. Aceste situații sunt marcate de un grad ridicat de clandestinitate, de utilizarea unor mecanisme de disimulare instituțională și de implicarea unor intermediari, aspecte ce conferă actelor de corupție o structură fragmentată și dificil de sesizat în fazele incipiente ale investigației. De asemenea, situațiile tipice includ exploatarea poziției ierarhice, accesul la informații cu caracter restrictiv, folosirea unor canale de comunicare neoficiale sau criptate, precum și interferența intereselor personale cu atribuțiile de serviciu, toate acestea generând contexte probatorii complexe și deseori volatile.

Rezultatele studiului au evidențiat cinci tipuri fundamentale de situații investigative, definite prin specificul momentului sesizării, al mecanismului infracțional și al posibilităților de probare: *Flagrantul pe bază de denunț* – reprezintă cea mai favorabilă situație pentru organul de urmărire penală, întrucât permite documentarea în timp real a faptei. Sesizarea promptă și cooperarea denunțătorului oferă premisele unei acțiuni supravegheate eficiente, bazată pe controlul transiterii banilor, interceptarea comunicațiilor și fixarea vizuală a actului corupțional. În acest cadru, rolul organului de urmărire penală este acela de a coordona tactica flagrantului, de a asigura integritatea probelor și de a preveni provocarea nepermisă. *Denunțul post-factum* – intervine atunci când infracțiunea este cunoscută după consumare. Caracterul retrospectiv al acestei situații impune o reconstrucție logică a evenimentelor și o coroborare

minuțioasă a probelor indirecte: declarații, înscrisuri, fluxuri financiare și urme digitale. Organul de urmărire penală trebuie să valorifice tehnologiile moderne de investigare și expertizele criminalistice pentru a reconstitui cu exactitate momentul faptelor și pentru a confirma veridicitatea denunțului. *Situația de extorcare* – reflectă o formă de corupție pasivă cu element de constrângere, în care funcționarul public condiționează exercitarea atribuțiilor sale de remiterea unor foloase necuvenite. Această situație implică o dificultate probatorie sporită, întrucât trebuie demonstrat nu doar actul material al primirii bunurilor, ci și mecanismul psihologic al presiunii exercitate asupra victimei. Prin urmare, urmărirea penală se axează pe audierea detaliată a denunțatorului, pe confruntări, pe interceptări de comunicări și imagini care relevă tonul amenințător al dialogului și pe analiza actelor oficiale emise abuziv de către funcționar. *Situația complexă* – vizează cazurile de corupție sistemică sau în participație, când mai mulți funcționari publici cu statut special acționează concertat ori repetitiv. În astfel de cazuri, urmărirea penală dobândește o dimensiune extinsă, bazată pe măsuri speciale de investigații simultane, percheziții multiple, interceptări prelungite și expertize paralele, toate menite să evidențieze continuitatea faptelor și rolul fiecărui participant în lanțul infracțional. Această situație solicită un nivel avansat de coordonare interinstituțională și o planificare riguroasă, care să asigure un control eficient al fluxului probator. *Reținerea corupătorului activ și/sau pasiv* (situație în care nu există denunț) – constituie o situație excepțională, determinată de sesizarea din oficiu a organelor de urmărire penală sau de descoperirea fortuită a unor fapte de corupție în cadrul altor investigații. Particularitatea acestei situații constă în lipsa colaborării părților implicate, ceea ce obligă organul de urmărire penală să se bazeze pe elemente obiective: urme financiare, probe tehnico-științifice, documente oficiale și contradicții în declarații.

1) Măsurile speciale de investigație aplicabile în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special demonstrează că eficiența investigării acestui tip de infracțiuni este inseparabil legată de utilizarea unor instrumente operative avansate, capabile să surprindă faptele infracționale profund disimulate și inaccesibile metodelor tradiționale de probare. Caracterul latent al faptelor, gradul înalt de profesionalizare a subiecților implicați, accesul lor la informații sensibile și capacitatea de a eluda controlul instituțional impun recurgerea la interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau a imaginilor, supravegherea tehnică, controlul transmiterii banilor, urmărirea vizuală, investigațiile sub acoperire, cercetarea domiciliului, utilizarea și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video, culegerea de informații. Evaluarea aplicabilității acestor măsuri

relevă că, deși cadrul normativ oferă un arsenal investigativ suficient de diversificat, lipsa unei metodici uniforme de cercetare, interpretările divergente ale organelor de urmărire penală și insuficienta corelare cu situațiile tipice de manifestare a corupției în structurile cu statut special reduc potențialul probator al acestor instrumente. Cu toate acestea, evidențierea sistematică a măsurilor speciale corespunzătoare și raportarea lor la tipologia infracțiunilor analizate confirmă rolul lor indispensabil în descoperirea, documentarea și probarea comportamentului coruptiv.

2) Investigarea infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special este grav afectată de deficiențe structurale și metodice care compromit eficiența managerial-criminalistică a urmăririi penale. Lipsa unei delimitări clare a competențelor funcționarului, constituirea nelegală a grupului de urmărire penală, dispunerea și efectuarea incorectă a măsurilor speciale de investigații, utilizarea probelor obținute în condiții neprocedurale, precum și organizarea defectuoasă a flagrantului și a altor acțiuni procesuale au condus, în mod repetat, la excluderea probelor și la soluții de achitare. Aceste carențe, amplificate de absența unei planificări investigative coerente și de necorelarea activităților operative, a activităților special de investigații cu cele criminalistice, relevă inexistența unei metodici unitare și aplicabile practic pentru această categorie de cauze.

3) Determinarea particularităților tactice ale acțiunilor de urmărire penală în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special confirmă că aceste investigații necesită o adaptare specifică, bazată pe rigoare, planificare și documentare integrală. Nivelul de profesionalizare al funcționarilor, accesul lor la informații sensibile și capacitatea de disimulare impun tactici diferite față de cauzele obișnuite, atât în audiere și confruntare, cât și în flagrant, percheziții și măsuri speciale de investigații. Particularitățile identificate constituie repere indispensabile pentru o metodică criminalistică eficientă și pentru construirea unui probatoriu solid și admisibil, după cum urmează:

a) *Reținerea în flagrant* a funcționarului public cu statut special reprezintă una dintre cele mai complexe și sensibile acțiuni tactico-procesuale din investigarea corupției instituționale, întrucât implică îmbinarea simultană a măsurilor speciale de investigație, a activităților procesuale și a unei coordonări interinstituționale perfecte. Această acțiune presupune trei etape tactice esențiale: pregătirea, desfășurarea și fixarea rezultatului. *Etapa de pregătire* necesită analiza minuțioasă a informațiilor inițiale, verificarea denunțului și identificarea momentului și locului optim pentru intervenție, care să permită documentarea completă și sigură. Sunt planificate rolurile tuturor participanților, se obțin autorizările prevăzute de lege, se marchează și se consemnează bancnotele, se

instalează tehnica audio-video și se asigură protecția identității denunțatorului. Confidențialitatea și factorul surpriză sunt decisive, dat fiind nivelul avansat de pregătire și anticipare al funcționarului vizat. *Etapa de desfășurare* se bazează pe sincronizarea exactă între procuror, organul de urmărire penală, ofițerii de investigații și specialiști, pentru a documenta integral momentul transmiterii foloaselor ilicite și a interveni imediat după consumarea actului de corupție. Se utilizează mijloace tehnice omologate pentru supraveghere și interceptare, iar coordonatorul operațiunii gestionează simultan reținerea, protejarea denunțatorului și conservarea probelor, evitând orice formă de provocare. *Etapa de fixare* presupune formalizarea riguroasă a întregii operațiuni: întocmirea proceselor-verbale detaliate, ridicarea și sigilarea bancnotelor marcate, efectuarea perchezițiilor corporale și, după caz, la domiciliu sau birou, consemnarea declarațiilor participanților, coroborarea înregistrărilor audio-video și dispunerea expertizelor tehnico-științifice necesare pentru confirmarea autenticității probelor. Din perspectivă criminalistică, succesul reținerii în flagrant depinde de respectarea strictă a legalității, de profesionalismul tactic, de continuitatea documentării și de coordonarea ireproșabilă între instituțiile implicate. Astfel, flagrantul devine o operațiune integrată de captare și consolidare a probatoriului, asigurând atât forța probantă a mijloacelor materiale, cât și credibilitatea acțiunii statului în combaterea corupției instituționale.

b) *Cercetarea la fața locului* în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special prezintă particularități tactice generate de mediul profesionalizat și disimulat în care se desfășoară aceste fapte. În astfel de cauze, cercetarea nu vizează doar identificarea urmelor materiale, ci și reconstrucția logică a mecanismului corupției, raportat la spațiul, obiectele și acțiunile persoanelor implicate. *Etapa de pregătire* impune o planificare riguroasă, delimitarea spațiului ce urmează a fi examinat, verificarea autorizațiilor și prezența specialiștilor criminaliști. Se evaluează riscurile de alterare a probelor, se stabilește modul de acces în spațiile administrative și se selectează echipamentul tehnico-științific adecvat (surse de lumină, detecție UV, camere video). Asigurarea confidențialității și pregătirea lanțului de custodie sunt esențiale. *Etapa de efectuare* constă în percepția directă a locului, descoperirea, relevarea și ridicarea urmelor materiale. În corupția instituțională, acestea includ nu doar obiecte evidente – plicuri, bancnote marcate, înscrisuri, dispozitive electronice – ci și urme fluorescente sau alte indicii ce confirmă transmiterea foloaselor necuvenite. Activitatea este documentată prin fotografii, filmări, schițe și fixări detaliate, realizate cu maxim profesionalism pentru a evita compromiterea probatoriului. *Etapa de fixare* transformă constatările criminalistice în probe procesuale: întocmirea procesului-ver-

bal conform art. 118 CPP, ambalarea și sigilarea obiectelor, numerotarea și descrierea exactă a acestora, precum și dispunerea expertizelor necesare (dactiloscopice, fizico-chimice, biologice ori digitale). În cauzele care implică funcționari cu statut special, această etapă poate include măsuri suplimentare – prelevarea de urme biologice de pe bancnote sau identificarea amprentelor de pe ambalaje. În ansamblu, cercetarea la fața locului în astfel de cauze reprezintă o operațiune criminalistică integrată, menită să confirme materialitatea actului de corupție și să furnizeze un probatoriu solid, coerent și credibil. Succesul acestei activități depinde de rigoarea tehnico-științifică, respectarea legalității și asigurarea continuității documentării, elemente indispensabile pentru legitimitatea actului de justiție.

c) *Percheziția* în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special reprezintă o operațiune criminalistică de maximă importanță, prin care sunt descoperite și fixate probe esențiale privind mecanismul ilicit – înscrisuri, bani, obiecte, dispozitive electronice sau urme digitale. Particularitățile acestei acțiuni derivă din contextul instituțional controlat și din gradul ridicat de disimulare care caracterizează aceste infracțiuni. *Etapa de pregătire* necesită analiza informațiilor operative, stabilirea scopului concret al intervenției, identificarea locurilor probabile unde se pot găsi probele și obținerea autorizării legale. Se constituie echipa specializată, se repartizează atribuțiile, se selectează mijloacele tehnico-științifice (sigilii, camere video, truse de dactiloscopie și detecție chimică) și se anticipează posibilele reacții ale funcționarului, dat fiind nivelul său de pregătire juridică. *Etapa de efectuare* se desfășoară tactic și sincronizat, adesea în paralel cu alte acțiuni (flagrant, ridicări de documente, cercetări la fața locului), pentru a împiedica distrugerea probelor. Se examinează sistematic biroul, locuința, autoturismul, dispozitivele electronice și documentele contabile, urmărindu-se identificarea bunurilor provenite din infracțiune, a plicurilor folosite la transmiterea mitei, a înscrisurilor justificative și a urmelor digitale. Filmarea integrală a percheziției și respectarea demnității persoanei sunt exigențe esențiale, având în vedere statutul public al funcționarului vizat. *Etapa de fixare* transformă descoperirile criminalistice în probe procesuale valide: se întocmesc procese-verbale detaliate, obiectele sunt fotografiate, descrise, ambalate și sigilate, indicându-se poziția în care au fost găsite. Urmează dispunerea expertizelor grafoscopice, digitale, chimice sau traseologice, necesare pentru stabilirea autenticității și pentru corelarea probelor cu celelalte elemente ale cauzei.

d) *Audierea și confruntarea* în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special reprezintă acțiuni tactico-procesuale de importanță majoră, datorită complexității psihologice a subiecților im-

plicați și a rolului lor central în structurarea probatoriului. Aceste acțiuni necesită o abordare diferențiată, adaptată statutului profesional și experienței funcționarului, caracterizată prin rigoare metodologică și echilibru psihologic. *Etapa de pregătire* constă în analiza personalității celui audiat (funcționar, martor, denunțator), stabilirea obiectivelor discuției, formularea întrebărilor într-o ordine logică și alegerea unui mediu neutru care să favorizeze comunicarea. Investigatorul trebuie să anticipeze strategiile de apărare ale funcționarului cu statut special, să adapteze tonul și ritmul dialogului la profilul psihologic al acestuia și, în cazul martorilor sau denunțătorilor, să asigure protecția identității și integritatea declarațiilor. *Etapa de efectuare* reclamă respectarea principiilor clarității, voluntarității și demnității. Funcționarii cu expertiză juridică pot utiliza tehnici de disimulare, astfel că investigatorul trebuie să combine întrebările de control cu cele de detaliu, să valorifice contradicțiile și să introducă, la momentul oportun, elementul surpriză prin prezentarea parțială a probelor (documente, înregistrări audio-video, date digitale). Observarea reacțiilor nonverbale – gesturi, ezitări, schimbări de ton – constituie un instrument suplimentar de evaluare a credibilității. Audierea martorilor și a denunțătorilor necesită promptitudine, un climat de încredere și o tactică adaptată riscurilor de influențare sau intimidare, în special în mediul instituțional unde funcționează bănușii. *Etapa de fixare* presupune consemnarea fidelă a declarațiilor, înregistrarea circumstanțelor audierii și, în cauzele complexe, documentarea audio-video integrală pentru a preveni contestarea ulterioară a probatoriului. *Confruntarea* are rolul de verificare a veridicității și eliminare a contradicțiilor. *Pregătirea* acesteia include selectarea persoanelor, stabilirea momentului oportun și alegerea probelor relevante. În desfășurare, ofițerul de urmărire penală trebuie să mențină echilibrul psihologic între participanți, să prevină intimidarea sau influențarea reciprocă și să valorifice reacțiile spontane ca indicii suplimentare de sinceritate. *Fixarea* se realizează printr-un proces-verbal detaliat, care consemnează declarațiile, comportamentele și eventualele recunoașteri.

e) *Disponerea expertizelor judiciare* în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special reprezintă o activitate tactică esențială, prin care indiciile obținute operativ sunt transformate în probe științifice verificabile. Expertiza devine astfel un instrument decisiv pentru confirmarea faptelor, stabilirea autenticității materialelor probatorii și consolidarea veridicității urmăririi penale. *Etapa de pregătire* presupune stabilirea momentului oportun al dispunerii expertizei, definirea corectă a obiectului acesteia și formularea unor întrebări clare și relevante pentru expert, în funcție de tipul probelor ridicate – documente, bancnote, dispozitive electronice, înregistrări audio-video sau

urme biologice. Se aleg instituția și specialistul cu competență adecvată, iar probele sunt pregătite pentru transmitere cu respectarea lanțului de custodie și a regulilor de sigilare. *Etapa de efectuare* constă în colaborarea organului de urmărire penală cu expertul, prin furnizarea contextului juridic și a materialelor necesare. În aceste cauze, sunt utilizate frecvent expertize tehnice ale documentelor, expertize biologice, financiar-contabile, informatico-digitale, chimice, grafoscopice, dactiloscopice, fonografice, precum și expertize psihologice atunci când se impune evaluarea comportamentului funcționarului. Alegerea tipului de expertiză depinde de natura probelor, de schema infracțională și de necesitatea corelării cu alte mijloace de probă. *Etapa de fixare* include analiza raportului de expertiză, integrarea concluziilor în ansamblul probelor și verificarea coerenței metodologice. În cauzele complexe, pot fi dispuse expertize complexe pentru obținerea unei imagini complete asupra mecanismului infracțional.

În urma concluziilor generale și a cercetării efectuate, **formulăm următoarele recomandări** adresate procurorului, organului de urmărire penală și structurilor care desfășoară activitatea specială de investigații, precum și un set de **propuneri de lege ferenda** menite să optimizeze cadrul normativ și practicile investigative în cauzele de corupție comise de funcționarii publici cu statut special:

- Pentru a asigura o încadrare juridică exactă a faptelor imputate funcționarilor publici cu statut special, procurorul, organul de urmărire penală și structurile de investigație specială trebuie să verifice încă din debutul cauzei actul de numire, fișa postului și normele specifice profesiei, inclusiv prevederile legilor speciale și ale statutelor profesionale. Această analiză permite delimitarea clară a atribuțiilor efective și identificarea temeiului legal al fiecărei acțiuni examinate. Totodată, se recomandă utilizarea unei „matrici a competenței funcționarului public cu statut special”, care corelează fapta investigată cu prerogativele legale, facilitând excluderea erorilor de calificare și consolidând acuratețea procesului probatoriu;

- În cauzele privind corupția comisă de funcționarii publici cu statut special, constituirea grupului de urmărire penală să fie realizată exclusiv prin ordonanța motivată a procurorului, cu indicarea expresă a atribuțiilor fiecărui membru. Doar conducătorul grupului trebuie să aibă competența de a dispune și dirija activitățile procesuale, ceilalți membri executând strict actele prevăzute în ordonanță, fără posibilitatea de a dispune, iniția sau autoriza măsuri ori acțiuni procesuale. În acest context, se impune excluderea practicii de utilizare a ofițerilor de investigații în calitate de ofițeri de urmărire penală și instituirea unui mecanism de control periodic al legalității componenței echipei de investigații;

- Pentru a asigura autenticitatea și integritatea probelor, organele de urmărire penală și structurile de investigație trebuie să păstreze suporturile originale rezultate din măsurile speciale – fișiere audio-video, meta-date, log-uri – cu indicarea explicită a procedurii de împachetare, etichetare și sigilare;

- Se impune elaborarea unei instrucțiuni privind traseul corpurilor delictive – în special suporturile cu înregistrări video și audio, banii marcați și alte mijloace materiale de probă – care să reglementeze întregul circuit probator: de la momentul ridicării, împachetării, etichetării și sigilării, continuând cu procedurile de examinare, transmitere și păstrare, până la prezentarea în instanța de judecată și conservarea lor până la rămânerea definitivă a hotărârii;

- Se recomandă elaborarea unei instrucțiuni privind procedura de examinare, sigilare și desigilare a bunurilor ridicate în cadrul urmăririi penale, care să reglementeze în mod explicit etapele tehnico-procedurale, condițiile de păstrare, transmiterea către expertiză și participarea subiecților procesuali la aceste operațiuni;

- Tactica flagrantului trebuie standardizată prin instituirea unor operațiuni uniforme (standarte) care să asigure integritatea și autenticitatea probelor. Filmarea continuă, fără întreruperi, a etapelor esențiale – marcarea bancnotelor, predarea acestora către denunțator, momentul transmiterii foloaselor și ridicarea probelor – reprezintă o garanție fundamentală a loialității procesului probatoriu. Lanțul de custodie trebuie asigurat încă din clipa în care mijloacele bănești sunt predate denunțatorului, cu documentarea fiecărei operațiuni ulterioare. Totodată, se recomandă utilizarea constantă a substanțelor fluorescente, a testelor UV, identificarea prin marcarea seriilor și a ambalajelor sigilate, pentru a consolida identificarea, conservarea și verificarea integrității probelor materiale obținute în cadrul flagrantului;

- În situațiile în care există indicii temeinice că un martor ar putea părăsi teritoriul Republicii Moldova și nu va reveni într-un interval previzibil, sau există o bănuială rezonabilă ce confirmă un asemenea risc, se recomandă ca audierea lui să fie realizată de urgență, în condiții speciale, de către judecătorului de instrucție;

- Având în vedere existența unor situații în care denunțătorii acționează cu rea-credință, se recomandă ca depunerea denunțului și prima audiere a acestora să fie realizate cu înregistrare video, în conformitate cu cerințele CPP. Implementarea acestei măsuri contribuie la prevenirea denaturării declarațiilor, a influențării ulterioare a conținutului acestora și a eventualelor acuzații de provocare, întărind totodată loialitatea și credibilitatea probatoriului;

- Pentru protejarea loialității probatoriului și a echității procedurii

penale, se impune detalierea legală a conceptului de provocare, prin stabilirea clară a pragului dintre acțiunile permise în scop de documentare și orice formă de instigare care alterează conduita naturală a funcționarului. Totodată, legislația trebuie să prevadă expres interdicția utilizării denunțătorilor recidiviști sau a persoanelor folosite repetat în cauze similare, întrucât aceștia generează riscuri sporite de manipulare a situației faptice și afectează credibilitatea întregului probatoriu. Implementarea acestor reguli constituie o garanție esențială pentru menținerea integrității investigațiilor și pentru conformitatea cu standardele europene privind interzicerea provocării;

- În urma analizei practice judiciare naționale, a problemelor existente, intervenim cu propunerea a modifica și completa art. 167 CPP, astfel încât să reglementeze că în cazul reținerii în flagrant a făptuitorului procedura se va documenta cu aplicarea obligatorie a înregistrării video. Instituirea acestei obligații ar consolida integritatea probelor, va spori respectarea drepturilor persoanelor și ar reduce semnificativ numărul achitărilor motivate de lipsa continuității probatorii;

- O altă propunere de modificare și completare a CPP vizează art. 118, în sensul introducerii unei reglementări exprese pentru situațiile în care persoana refuză efectuarea cercetării la fața locului în domiciliu sau când aceasta este întreruptă prin refuz în timpul desfășurării sale. În asemenea cazuri, se propune ca continuarea sau reluarea cercetării la fața locului să poată fi dispusă prin ordonanța organului de urmărire penală sau a procurorului, urmând ca, în termen de cel mult 24 de ore de la finalizarea acesteia, să fie supusă controlului de legalitate al judecătorului de instrucție. Practica și o parte a doctrinei susțin că, în aceste situații, ar trebui dispusă percheziția; totuși, această soluție nu poate fi acceptată, întrucât cercetarea la fața locului și percheziția au finalități distincte, răspund unor scopuri procesuale diferite și nu pot fi substituite una alteia.

Problema științifică importantă soluționată prin această cercetare constă în elaborarea și fundamentarea unei metodici unitare de investigație criminalistică a infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special, care să integreze principiile legalității, loialității probatoriului și eficienței tactice. Lucrarea a identificat și sistematizat particularitățile criminalistice specifice acestei categorii de subiecți, oferind un cadru teoretic și practic pentru desfășurarea coerentă a acțiunilor de urmărire penală. Cercetarea a permis corelarea elementelor teoretice ale metodicii criminalistice cu tactica procedurală și aplicarea măsurilor speciale de investigație, contribuind la uniformizarea practicii și la sporirea calității probatoriului. Astfel, problema științifică soluționată se concretizează în crearea unei metodici criminalistice integrate,

adaptate statutului funcționarului public cu atribuții speciale, care oferă investigatorilor instrumente moderne pentru descoperirea, documentarea și probarea faptelor de corupție, în deplin acord cu standardele europene și principiile statului de drept.

Sugestii privind potențialele direcții viitoare de cercetare: analiza impactului digitalizării administrației publice asupra formelor și mecanismelor de comitere a infracțiunilor de corupție de către funcționarii publici cu statut special; valorificarea inteligenței artificiale și a instrumentelor de analiză a datelor în identificarea tiparelor infracționale și în susținerea procesului probator în cauzele de corupție; aprofundarea studiilor privind eficiența și limitele măsurilor speciale de investigații în raport cu garanțiile drepturilor fundamentale ale persoanelor vizate; dezvoltarea unor modele de cooperare interinstituțională și internațională în investigarea faptelor de corupție cu elemente transfrontaliere; evaluarea rolului culturii organizaționale și a mecanismelor interne de integritate în prevenirea și depistarea timpurie a actelor de corupție.

BIBLIOGRAFIE:

1. Aionițoae Constantin, Bercheșan Vasile, Sandu Ion-Eugen, *Tratat de tactică criminalistică*, Editura Carpați, 1992, p. 293-294. 328 p. ISBN 9739528368.

2. Alecu Gheorghe, Boloș Petru, *Metodologia investigării și cercetării infracțiunilor de corupție*. În: *Criminalistica*, nr. 1-2023 (133), martie 2023, VOL. XXIV p. 71. pp. 67-72. Disponibilă: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/67-72_Ro.pdf [accesată: 04.05.2024].

3. Avram Mihail, Gurin Vasile, Donciu Anatol. Coordonator: Valeriu Zubco, *Depistarea, cercetarea și calificarea infracțiunilor de corupție*, Agenția pentru Susținerea Învățămîntului Juridic și a Organelor de Drept „EX LEGE”, Editura ARC, Chișinău, 2005, 360 p. ISBN 9975-61-397-7.

4. Bejan Octavian, *Cadrul penal al corupției după Codul penal al Republicii Moldova*, *Revista de criminologie, drept penal și criminalistică*, nr. 3-4, anul 2006, p. 15, pp.15-21. Disponibilă: <https://old.criminology.md/index.php/ro/articole/159-cadrul-penal-al-corup-iei-dup-codul-penal-al-republicii-moldova#:~:text=condi%C5%A3iilor%20propice%20de%20satisfacere%20a,materiale%20sau%20de%20alt%C4%83%20natur%C4%83> [accesată: 03.04.2022].

5. Chirtoacă Ilie, Gribincea Vladislav, Brighidin Oxana, Goinic Daniel, *Sanționarea corupției – analiza practicii judecătorești*, Centrul de Reforme Juridice din Moldova, Chișinău, 2022. Disponibil: [https://crjm.org/wp-content/uploads/2022/04/Sanționarea-corupției_2022-RO.pdf#:~:text=e\)%20Cine%20sunt%20subiec%C8%9Bii%20infrac%C8%9Biiunilor%20de%20corup%C8%9Bie.,aspecte%20legate%20de%20activitatea%20profesional%C4%83%20pe%20care](https://crjm.org/wp-content/uploads/2022/04/Sanționarea-corupției_2022-RO.pdf#:~:text=e)%20Cine%20sunt%20subiec%C8%9Bii%20infrac%C8%9Biiunilor%20de%20corup%C8%9Bie.,aspecte%20legate%20de%20activitatea%20profesional%C4%83%20pe%20care) [accesată: 21.10.2024].

6. Coman Vasile, *Infracțiuni de corupție și asimilate celor de corupție*. Vol. II. *Traficul de influență, cumpărarea de influență, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție*. *Practica judiciară comentată*, Editura Hamangiu, 2019, p. 158. 558 p. ISBN 978-606-27-1322-5.

7. Coman Vasile, *Infracțiuni de corupție și asimilate celor de corupție*. Vol. I. *Luarea de mită, darea de mită*. *Practica judiciară comentată*, Editura Hamangiu, București, 2019, p. 79. 546 p. ISBN 978-606-27-1321-8.

8. Cușnir Valeriu, Cojocari Ion, *Sanțiuni prevăzute pentru infracțiunile conexe actelor de corupție*. În: *Studii și cercetări juridice*, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice; colegiul de redacție: Valeriu Cușnir (coordonator științific) [et al.], Chișinău, 2024 (CEP USM), pp. 135-156. Partea 7-8, 2023. 252 p. ISBN 978-9975-3201-1-5; ISBN 978-9975-62-727-6. Disponibilă: https://icjp.asm.md/sites/default/files/publicatii/studii_si_cercetari_juridice._parte_7-8._2024.pdf [accesată: 13.02.2025].

9. Cușnir Valeriu, Fenomenul corupției: între percepție și reacție social, Științe Politice, Akademos, nr. 4, Chișinău, 2015, pp. 97-105.

10. Cușnir Valeriu, Incriminarea corupției în legislația penală a Republicii Moldova, Teză de doctor habilitat în drept, Specialitatea: 12.00.08 – Drept penal (drept penal), Chișinău, 2005, Cu titlu de manuscris C.Z.U.343.352 (498).

11. Cușnir Valeriu, Infrafracțiunea de trafic de influență (art.326 C.pen. al RM) prin prisma Convenției penale privind corupția. În: Revista de studii și cercetări juridice, Nr. 1-2/2011, Chișinău, 2011, pp. 87-103.

12. Cușnir Valeriu, Metode tehnico – științifice moderne de prevenire și combatere a faptelor de corupție, Chișinău, 2004.

13. Cușnir Valeriu, Sterschi Florena Esther, Impactul corupției și criminalității organizate asupra securității naționale și internațional. În: Revista de studii și cercetări juridice Nr. 1-2/2014 CEP USM, Chișinău, 2014, pp. 98-115.

14. Diaconescu Horia, Infrafracțiunile de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea, Editura All Beck, Studii Juridice, București, 2004. 592 p. ISBN 973-655-568-2.

15. Dolea Igor, Comentariu aplicativ al Codului de procedură penală al Republicii Moldova, Chișinău, Tipografia Centrală, 2022.

16. Doraș Simion, Criminalistica, Chișinău: Editura Cartea Juridică, 2011. ISBN 978-9975-53-015-6.

17. Gheorghită Mihai, Caracteristica și modelul criminalistic al infracțiunilor. În: Avocatul Poporului nr. 1-2, 2012, pp. 11-14.

18. Gheorghită Mihail, Tratat de metodică criminalistică, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, 2015, 532 p. ISBN 978-9975-71-606-2 .

19. Gherman Marin, Botnari Ilie, Criteriile de clasificare a măsurilor speciale de investigații. În: Legea și Viața, ianuarie - martie 2023, pp. 74-79.

20. Glavan Boris, Abordări conceptuale privind activitatea specială de investigații în condițiile statului de drept. Teză de doctor habilitat în drept, Specialitatea: 554.03 – Drept procesual penal, 554.04 – Criminalistică, expertiză judiciară, investigații operative, Chișinău, 2024. Disponibilă: <https://anacec.md/files/Glavan-tezaDH.pdf> [accesată: 14.04.2025].

21. Glavan Boris, Temeiurile și condițiile pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații. În: Intellectus, nr. 1-2, 2021, pp. 165-173.

22. Gurin Vasile și alții, Corupția, Studii privind diferite aspecte ale corupției în Republica Moldova, selectate prin concursul organizat de Programul de Drept al Fundației Soros-Moldova, Editura ARC, Chișinău, 2000, 382 p. CZU 343.352 (478).

23. Gurschi Constantin, Gurin Vasile, Cușnir Valeriu, Avram Mihai, Jurisprudența privind infracțiunile de corupție, Aspecte teoretice și practice, Editura Ulysse, Chișinău, 2003, 260 p. ISBN 9975-9663-5-7.

24. Hans Gross, Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik, Graz, 1893; reeditat ulterior ca Handbuch der Kriminalistik, Berlin: De Gruyter, 10. Auflage, 1970; Hans Gross, *Criminal Investigation: A Practical Handbook for Magistrates, Police Officers and Lawyers* (trad. engleză, 1924, Sweet & Maxwell, Londra). Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik, Graz, 1893; reeditat ulterior ca Handbuch der Kriminalistik, Berlin: De Gruyter, 10. Auflage, 1970, p. 15–27, 145–152.

25. Hotărârea CtEDO, Pareniuc c. Moldovei, din 01.10.2014 (§ 33-36). Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-154853%22%5D%7D> [accesată: 02.11.2024].

26. Hotărârea CtEDO, Savițchi c. Moldovei, din 17.06.2008 (§ 4, 5). Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-127978%22%5D%7D> [accesată: 18.07.2024].

27. Luchin Lilian, Rusnac Constantin, Unele aspect privind percheziția mijloacelor de transport, în: *Analele științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, Chișinău*, 2009, p. 133. Pp. 132-134. Disponibilă: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Unele%20aspecte%20privind%20tactica%20perchezitiei%20mijloacelor%20de%20transport%20.pdf [accesată: 02.04.2023].

28. Năstase O., *Metodica cercetării infracțiunilor de luare și dare de mită, în colectiv, Ghidul procurorului criminalist, Volumul II*, Editura Helicon, Timișoara, 1994. 247 p. ISBN 978-9159-88-5.

29. Odagiu Iurie, Nestor Sergiu, *Criminalistica, Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare”, Chișinău*, 2011. 140 p. ISBN 978-9975-935-65-4.

30. Osoianu Tudor, Odagiu Iurie, Ostavciuc Dinu, Rusnac Constantin, *Tactica acțiunilor de urmărire penală*, Editura Cartea Militară, Chișinău, 2020. 338 p. ISBN 978-9975-3366-0-4.

31. Osoianu Tudor, Ostavciuc Dinu, *Procedura audierii martorilor și victimelor în condiții speciale la faza urmăririi penale*, *Studia Universitatis Moldaviae. Științe juridice*, 2023, pp. 138–153. Disponibilă: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/138-153_0.pdf [accesată: 14.06.2024].

32. Osoianu Tudor, Ostavciuc Dinu, *Urmărirea penală*, Chișinău, 2021. 494 p. ISBN: 978-9975-157-58-2.

33. Ostavciuc D., *Circumstanțele care urmează a fi stabilite și probate în cazurile traficului de copii*. În: *Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe soci umane*. Ediția a XIII-a, nr.1, Chișinău, 2013.

34. Ostavciuc Dinu, *Aspecte procesual-penale și tactici criminalistice privind cercetarea traficului de copii*, Editura Pro Universitaria, București, 2023. 250 p. ISBN 978-606-26-1707-3.

35. Ostavciuc Dinu, Odagiu Iurie, Cercetarea infracțiunilor din materia crimei organizate, Ghid metodic pentru ofițerii de urmărire penală, Colecția juridică a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Editura Cartea Militară, Chișinău, 2020. 92 p. ISBN 978-9975-3364-8-2.

36. Ostavciuc Dinu, Odagiu Iurie, Tactica efectuării audierilor, Ghid metodic pentru ofițerii de urmărire penală, Ed. Cartea Militară, Chișinău, 2020. 70 p. ISBN 978-9975-3364-4-4.

37. Ostavciuc Dinu, Odagiu Iurie, Tactica efectuării cercetării la fața locului, Ghid metodic pentru ofițerii de urmărire penală, Editura Cartea Militară, Chișinău, 2020. 38 p. ISBN 978-9975-3364-5-1.

38. Ostavciuc Dinu, Principiile procesului penal, Editura Print-Caro, Chișinău, 2022, 719 p. ISBN 978-9975-135-64-1.

39. Ostavciuc Dinu, Sesizarea organului de urmărire penală, Editura Cartea Militară, Chișinău, 2020. 206 p. ISBN 978-9975-3366-5-9.

40. Ostavciuc Dinu, Rusnac Constantin. Features of planning of the investigation of crimes committed by organized criminal groups. În: ВІСНИК Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. Науковий журнал. 2021, випуск 1 (93), Северодонецьк, Луганська область, Україна, с. 297. УДК 34:378.2. В53. DOI: 10.33766/2524-0323.93. Categoria – В, p. 297.

41. Ostavciuc Dinu, Rusnac Constantin. Forensic assistance in investigation of crimes committed by organized criminal groups. În: Соціально-правові студії. 2021. Випуск 1 (11). Львів, Україна, с. 111. (УДК) 343.147:343.9.02(045). Categoria – В, p. 111. Disponibil: <http://www.sls.lvduvs.edu.ua/arkhiv-ua/689-vipusk-1-11-2021>.

42. Peter Stelfox, Criminal Investigation: An Introduction to Principles and Practice, Routledge, London/New York, 2013, p. 72–79, 115–121. ISBN 978-1-134-73320-0.

43. Popov Ruslan, Cercetări științifice privind subiectul infracțiunilor prevăzute în capitolele XV și XVI din Partea Specială a Codului penal. Publicat în Studia Universitatis Moldaviae, 2015, nr. 8 (88), p. 139, pp. 129–143.

44. Stancu Emilian, Ciobanu Petruț, Criminalistică, Metodologia criminalistică, Editura Universul Juridic, București, 2018. 336 p. ISBN 978-606-39-0219-2.

45. Șevciuc Eugeniu, The criminological characteristic of corruption offenses committed by public officials with special status. În: Publicația științifico-practică „Legea și Viața”, ediție specială, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, 2024, pp. 339–344. ISSN 2587-4365 E-ISSN 2587-4373.

46. Șevciuc Eugeniu, Trăsăturile funcționarului public cu statut special ca element definitoriu al caracteristicii criminalistice în cadrul

investigării infracțiunii de corupție, *Legea și Viața*, Publicație științifico-practică, ediție specială, 2023 a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, pp. 225-237. ISSN 2587-4365 / E-ISSN 2587-4373.

47. Șevciuc Eugeniu, Osoianu Viorica, Establishing psychological contact in the process of hearing a public official with special status as suspected or accused of committing acts of corruption. În: Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції „Злочинність і протидія їй в умовах війни та у повоєнній перспективі: міждисциплінарна панорама”. (м. Вінниця, 16 квітня 2025 р.) / МВС України; Нац. поліція України; Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінолог. асоціація України. – Вінниця: ХНУВС, 2025. 257-266 с.

48. Șevciuc Eugeniu, Osoianu Viorica, Preparation for the interrogation of the special status public official as a suspect or accused in corruption offenses as a mandatory step for ensuring tactical success. În: *Materialele Conferinței științifică internațională „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”*, ediția a VII-a, 10 aprilie 2025, *Legea și Viața*, Publicație științifico-practică, Ediție specială, nr. S/2025, Chișinău, 2025, pp. 450-456. ISSN 2587-4365 / ISSN 2587-4373.

49. Șevciuc Eugeniu, Împrejurările comiterii infracțiunilor de corupție de către funcționarii public cu statut special. În: Publicația științifico-practică „*Legea și Viața*”, ediție 2, Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, Chișinău, 2025, pp. 244-260. ISSN 2587-4365 / E-ISSN 2587-4373.

50. Andruș Cătălin, Șevciuc Eugeniu, Urmele infracțiunii de corupție comise de funcționarii public cu statut special. În: *Revista Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI*, ediția 21, Chișinău, 2025, pp. 170-192. ISSN 1857-0976 / E-ISSN 2953-6898.

51. Ostavciuc Dinu, Șevciuc Eugeniu, Mechanism of corruption crime committed by civil servants with special status. În: *Revista științifică internațională „Supremația Dreptului”*, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, №1, 2025, pp.10-25. ISSN 2345-1971 / E-ISSN 2587-4128.

52. Ostavciuc Dinu, Șevciuc Eugeniu, The issue of organising the investigation of corruption offences committed by public officials with special status based on the practice of the Republic of Moldova. În: *Agora International Journal of Juridical Sciences*, Universitatea Agora din Oradea, Vol.19, No.2 (2025), pp. 253-264. ISSN 1843-570X / E-ISSN 2067-7677.

53. Лямин Михаил Викторович, Использование криминалистических методов при расследовании взяточничества в правоохранительных органах. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Специальность 12.00.09-уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. Саратовский Юридический Институт МВД РФ, Саратов,

2003. С. 18. 231 с. 61:03 – 12/1375-3.

54. Мастерков А.А., *Уголовно-правовые и криминологические аспекты провокационной деятельности* / Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Владивосток, 2000. 184 с.

55. Осипов А.Б., *Коррупционная деятельность в органах внутренних дел: Автореф. дис. канд. юрид. наук* / А.Б. Осипов. – Спб., 2005. – с. 4.

56. Фролова Елена, *Методика расследования коррупционной деятельности в правоохранительных и судебных органах*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. 12.00.09. – уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. Кубанский Государственный Университет, Краснодар, 2005. С. 54-58. 217 с. 61: 05-12/974.

57. Халиков Аслям Наилевич, *Особенности расследования получения взяток должностными лицами правоохранительных органов*, Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, 12. 00. 09. – уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность, Уфа 2005, с. 172. 238 с. 61: 05-12/1028.

58. Хачатурян Тигран Борисович, *Выявление и расследование взяточничества в органах исполнительной власти*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук (специальность 12.00.09 – уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность). Академия информационных технологий в образовании, науке и курортологии. 61: 04-12/1355.

59. Чупахин Роман Владимирович, *Расследование взяточничества: теоретические и прикладные аспекты*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Специальность 12.00.09-Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. Российская Таможенная Академия ФТС России. Москва, 2006, с. 61-62. 194 с. 61: 07-12/71.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste științifice naționale și internaționale

1. Șevciuc Eugeniu, Trăsăturile funcționarului public cu statut special ca element definitoriu al caracteristicii criminalistice în cadrul investigării infracțiunii de corupție. În: Materialele Conferinței științifice interuniversitare cu participare internațională „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”, ediția a V-a, Chișinău, 18 mai 2023. Publicația științifico-practică „Legea și Viața”, ediție specială, Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, 2023, pp. 225-237. ISSN 2587-4365 / E-ISSN 2587-4373. Tipul C.

2. Șevciuc Eugeniu, The criminological characteristic of corruption offenses committed by public officials with special status. În: Materialele Conferinței științifice internaționale „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”, ediția a VI-a, Chișinău, 25 aprilie 2024. Publicația științifico-practică „Legea și Viața”, ediție specială, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, 2024, pp. 339-344. ISSN 2587-4365 / E-ISSN 2587-4373. Tipul C.

3. Șevciuc Eugeniu, Osoianu Viorica, Establishing psychological contact in the process of hearing a public official with special status as suspected or accused of committing acts of corruption. În: Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції „Злочинність і протидія їй в умовах війни та у повоєнній перспективі: міждисциплінарна панорама”. (м. Вінниця, 16 квітня 2025 р.) / МВС України; Нац. поліція України; Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінолог. асоціація України. – Вінниця: ХНУВС, 2025. 257-266 с.

4. **Șevciuc** Eugeniu, Osoianu Viorica, Preparation for the interrogation of the special status public official as a suspect or accused in corruption offenses as a mandatory step for ensuring tactical success. În: Materialele Conferinței științifice internaționale „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”, ediția a VII-a, Chișinău, 10 aprilie 2025, p. 450-456. ISSN 2587-4365 / ISSN 2587-4373. Tipul B.

5. Șevciuc Eugeniu, Împrejurările comiterii infracțiunilor de corupție de către funcționarii public cu statut special. În: Publicația științifico-practică „Legea și Viața”, ediție 2, Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, Chișinău, 2025, pp. 244-260. ISSN 2587-4365 / E-ISSN 2587-4373. Tipul B.

6. Andruș Cătălin, Șevciuc Eugeniu, Urmele infracțiunii de corupție comise de funcționarii public cu statut special. În: Revista Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, ediția 21, Chișinău, 2025, pp. 170-192. ISSN 1857-0976 / E-ISSN 2953-6898. Tipul B.

7. Ostavciuc Dinu, Șevciuc Eugeniu, Mechanism of corruption crime committed by civil servants with special status. În: Revista științifică

іnternațională „Supremația Dreptului”, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, №1, 2025, pp.10-25. ISSN 2345-1971 / E-ISSN 2587-4128. Tipul B.

8. Dinu Ostavciuc, Eugeniu Șevciuc, The issue of organising the investigation of corruption offences committed by public officials with special status based on the practice of the Republic of Moldova. În: Agora International Journal of Juridical Sciences, Universitatea Agora din Oradea, Vol.19, No.2 (2025), pp. 253-264. ISSN 1843-570X / E-ISSN 2067-7677. Categoria B+.

9. Șevciuc Eugeniu, Utilizarea rezultatelor măsurilor speciale de investigație în procesul de investigație a infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special. În: Publicația științifico-practică „Legea și Viața”, ediție 4, Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, Chișinău, 2025. ISSN 2587-4365 / E-ISSN 2587-4373. Tipul B.

Participări la conferințe științifice naționale și internaționale:

1. Conferinței științifice interuniversitare cu participare internațională „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”, ediția a V-a, Chișinău, 18 mai 2023.

2. Conferinței științifice internaționale „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”, ediția a VI-a, Chișinău, 25 aprilie 2024.

3. Conferinței științifică internațională „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”, ediția a VII-a, Chișinău, 10 aprilie 2025.

4. II Міжнародна науково-практична конференція „Злочинність і протидія їй в умовах війни та у повоєнній перспективі: міждисциплінарна панорама”. (м. Вінниця, 16 квітня 2025 р.) / МВС України; Нац. поліція України; Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінолог. асоціація України. – Вінниця: ХНУВС.

ADNOTARE

Eugeniu ȘEVCIUC. „Metodica cercetării infracțiunilor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special.” Teză de doctor în drept. Chișinău, 2026.

Structura tezei: text de bază – 322 pagini; adnotare în limbile română, engleză și rusă; lista abrevierilor; introducere; patru capitole structurate în subcapitole; concluzii generale și recomandări; bibliografie din 409 surse. Rezultatele științifice ale cercetării au fost diseminate prin 9 publicații științifice și comunicări la conferințe naționale și internaționale.

Cuvinte-cheie: corupție, funcționar public cu statut special, metodică criminalistică, tactici investigative, probe, măsuri speciale de investigație, integritate instituțională.

Domeniul cercetării: criminalistică, expertiză judiciară, investigații operative.

Scopul și obiectivele lucrării: Scopul tezei constă în realizarea unei cercetări științifice complexe și aplicative în domeniul criminalisticii, orientate spre elaborarea unei metodici unitare și adaptate specificului profesional al funcționarilor publici cu statut special, destinată investigării eficiente a infracțiunilor de corupție comise de această categorie de persoane. Obiectivele cercetării includ: analiza cadrului doctrinar, legislativ și practic privind combaterea corupției; definirea caracteristicii criminalistice a acestor infracțiuni; stabilirea circumstanțelor ce urmează a fi probate; identificarea situațiilor tipice de urmărire penală și elaborarea recomandărilor tactice; valorificarea rezultatelor măsurilor speciale de investigație; propunerea unui model metodic integrat care să coreleze tactica procesuală cu activitatea operativă și să asigure loialitatea probatoriului; formularea de recomandări pentru perfecționarea cadrului normativ și a cooperării interinstituționale.

Noutatea și originalitatea științifică: este determinată de elaborarea pentru prima dată în doctrina națională a unei metodici criminalistice destinate investigării corupției comise de funcționarii publici cu statut special, categorie profesională care prezintă particularități juridice, psihologice și instituționale distincte. Originalitatea rezultă din abordarea sistemică a corupției prin identificarea și analiza detaliată a aspectelor specifice ale investigării infracțiunii respective, precum și prin propunerea unor soluții metodice inovatoare, bazate pe utilizarea probelor digitale, expertizelor tehnico-științifice și tacticilor investigative moderne, adaptate cerințelor statului de drept și standardelor europene.

Semnificația teoretică a tezei: Cercetarea contribuie la dezvoltarea teoriei criminalistice moderne prin formularea unei concepții științifice unitare privind investigarea corupției comise de funcționarii publici cu statut special. Lucrarea extinde dimensiunea metodică a criminalisticii prin corelarea activităților tactice, procesuale cu cele operative și prin sistematizarea criteriilor de definire a caracteristicii criminalistice a acestor infracțiuni. Rezultatele obținute pot servi drept suport pentru cercetări științifice ulterioare în domeniul combaterii corupției și al perfecționării tacticilor de investigare penală.

Valoarea aplicativă a tezei: Lucrarea are o valoare practică pronunțată, oferind un instrumentar criminalistic modern pentru organele de urmărire penală, procurori și structuri anti-corupție. Recomandările formulate pot fi aplicate în activitatea de descoperire, documentare și probare a faptelor de corupție comise de funcționarii publici cu statut special, contribuind la sporirea eficienței investigațiilor și la asigurarea loialității probatoriului. Totodată, rezultatele pot fi utilizate în procesul de formare profesională a studenților, masteranzilor, doctoranzilor și ofițerilor din cadrul PA, MAI, CNA, SPIA, în cadrul cursurilor de „Criminalistică”, „Activitate de urmărire penală”, „Expertize judiciare” și „Activitate specială de investigații”.

Implementarea rezultatelor științifice: Rezultatele obținute contribuie la modernizarea cadrului metodic al investigațiilor criminalistice, prin aplicarea unui model integrat de cercetare a corupției instituționale, care îmbină analiza teoretică cu soluțiile tactice. Concluziile formulate pot fi implementate în practica organelor de urmărire penală și a procuraturii, în vederea eficientizării procesului de probare și a consolidării legalității procedurale. De asemenea, cercetarea servește drept suport pentru perfecționarea programelor educaționale din domeniul criminalisticii și pentru elaborarea strategiilor instituționale de prevenire și combatere a corupției.

ANNOTATION

Eugeniu ȘEVCIUC. "The Forensic Methodology of Investigating Corruption Offences Committed by Public Officials with Special Status." Doctoral Thesis in Law. Chișinău, 2026.

Structure of the thesis: main text – 322 pages; annotation in Romanian, English, and Russian; list of abbreviations; introduction; four chapters divided into subchapters; general conclusions and recommendations; bibliography comprising 409 sources. The scientific results of the research have been disseminated through 9 scientific publications and presentations at national and international conferences.

Keywords: corruption, public official with special status, forensic methodology, investigative tactics, evidence, special investigative measures, institutional integrity.

Field of research: forensics, judicial expertise, operative investigations.

Purpose and objectives of the thesis: The purpose of the thesis is to conduct a complex and applied scientific study in the field of forensic science, aimed at developing a unified methodology adapted to the professional specificities of public officials with special status, designed to ensure the effective investigation of corruption offences committed by this category of persons.

The objectives of the research include: analyzing the doctrinal, legislative, and practical framework concerning the fight against corruption; defining the forensic characteristics of such offences; establishing the circumstances that must be proven; identifying typical situations encountered during criminal proceedings and formulating tactical recommendations; capitalizing on the results of special investigative measures; proposing an integrated methodological model that correlates procedural tactics with operative activity and ensures the loyalty of evidence; and formulating recommendations for improving the normative framework and inter-institutional cooperation.

Scientific novelty and originality: The novelty of the thesis lies in the elaboration, for the first time in national doctrine, of a forensic methodology dedicated to the investigation of corruption offences committed by public officials with special status – a professional category characterized by distinct legal, psychological, and institutional features. The originality derives from the systemic and interdisciplinary approach to corruption, through the identification and detailed analysis of the specific aspects of investigating such offences, as well as through the proposal of innovative methodological solutions based on the use of digital evidence, technical-scientific expertise, and modern investigative tactics adapted to the requirements of the rule of law and European standards.

Theoretical significance of the thesis: The research contributes to the development of modern forensic theory by formulating a unified scientific concept on the investigation of corruption offences committed by public officials with special status. The work expands the methodological dimension of forensics by correlating tactical and procedural activities with operative ones and by systematizing the criteria for defining the forensic characteristics of these offences. The results obtained can serve as a foundation for future scientific studies in the field of combating corruption and improving criminal investigation tactics.

Practical value of the thesis: The thesis has a pronounced practical value, providing a modern forensic toolkit for criminal investigation bodies, prosecutors, and anti-corruption structures. The recommendations formulated can be applied in the detection, documentation, and proof of corruption offences committed by public officials with special status, contributing to greater efficiency in investigations and ensuring the loyalty of evidence. Furthermore, the results can be used in the professional training of students, master's and doctoral candidates, and officers within the institutions of the Anti-Corruption Prosecutor's Office, Ministry of Internal Affairs, the National Anticorruption Center, and the Internal Protection and Anti-Corruption Service, within courses such as Forensics, Criminal Investigation Activity, Judicial Expertise, and Special Investigative Activity.

Implementation of scientific results: The results obtained contribute to the modernization of the methodological framework of forensic investigations, by applying an integrated model for studying institutional corruption that combines theoretical analysis with tactical solutions. The conclusions formulated can be implemented in the practice of criminal investigation bodies and prosecution offices to improve the efficiency of evidence collection and strengthen procedural legality. Additionally, the research serves as a basis for enhancing educational programs in forensic science and for the development of institutional strategies for preventing and combating corruption.

АДНОТАЦИЯ

Евгений ШЕВЧУК. «Методика расследования коррупционных преступлений, совершаемых публичными служащими со специальным статусом». Диссертация на соискание учёной степени доктора юридических наук. Кишинёв, 2026.

Структура диссертации: основной текст – 322 страници; аннотация на румынском, английском и русском языках; список сокращений; введение; четыре главы, разделённые на параграфы; общие выводы и рекомендации; библиография, включающая 409 источников. Научные результаты исследования были представлены в 9 научных публикациях и сообщениях на национальных и международных конференциях. Ключевые слова: коррупция, публичный служащий со специальным статусом, криминалистическая методика, тактика расследования, доказательства, специальные следственные мероприятия, институциональная интегритетность. Область исследования: криминалистика, судебная экспертиза, оперативно-розыскная деятельность.

Цель и задачи исследования: Цель диссертации состоит в проведении комплексного и прикладного научного исследования в области криминалистики, направленного на разработку единой методики, адаптированной к профессиональной специфике публичных служащих со специальным статусом, с целью обеспечения эффективного расследования коррупционных преступлений, совершаемых данной категорией лиц. Задачи исследования включают: анализ доктринальной, законодательной и практической базы противодействия коррупции; определение криминалистической характеристики указанных преступлений; установление подлежащих доказыванию обстоятельств; выявление типичных ситуаций следствия и разработку тактических рекомендаций; использование результатов специальных следственных мероприятий; предложение интегрированной методической модели, сочетающей процессуальную тактику с оперативной деятельностью и обеспечивающей лояльность доказательств; формулирование предложений по совершенствованию нормативно-правовой базы и межведомственного взаимодействия.

Научная новизна и оригинальность: Новизна исследования определяется тем, что впервые в национальной доктрине разработана криминалистическая методика расследования коррупции, совершаемой публичными служащими со специальным статусом – профессиональной категорией, обладающей специфическими юридическими, психологическими и институциональными особенностями. Оригинальность работы заключается в системном и междисциплинарном подходе к изучению коррупции посредством идентификации и детального анализа особенностей расследования данных преступлений, а также в предложении инновационных методических решений, основанных на использовании цифровых доказательств, технико-научных экспертиз и современных тактик расследования, адаптированных к требованиям правового государства и европейским стандартам.

Теоретическая значимость диссертации: Исследование способствует развитию современной криминалистической теории, формируя единую научную концепцию расследования коррупционных преступлений, совершаемых публичными служащими со специальным статусом. Работа расширяет методологическую основу криминалистики за счёт соотношения тактических, процессуальных и оперативных аспектов и систематизации критериев определения криминалистической характеристики этих преступлений. Полученные результаты могут служить основой для дальнейших научных исследований в области противодействия коррупции и совершенствования методов уголовного расследования.

Практическая ценность диссертации: Работа обладает выраженной практической направленностью, предлагая современный криминалистический инструментарий для следственных органов, прокуратуры и антикоррупционных структур. Разработанные рекомендации могут быть применены при выявлении, документировании и доказывании коррупционных преступлений, совершаемых публичными служащими со специальным статусом, способствуя повышению эффективности расследований и обеспечению допустимости и добросовестности доказательств. Результаты исследования могут быть использованы в процессе профессиональной подготовки студентов, магистрантов, докторантов и сотрудников Антикоррупционной прокуратуры, МВД, НЦБК, Службы внутренней защиты и борьбы с коррупцией, в рамках курсов «Криминалистика», «Деятельность по уголовному преследованию», «Судебные экспертизы» и «Оперативно-розыскная деятельность».

Внедрение научных результатов: Полученные результаты способствуют модернизации методической базы криминалистических исследований путём применения интегрированной модели изучения институциональной коррупции, сочетающей теоретический анализ с практическими тактическими решениями. Сформулированные выводы могут быть внедрены в практику следственных органов и прокуратуры с целью повышения эффективности доказывания и укрепления процессуальной законности. Кроме того, исследование служит основой для совершенствования образовательных программ в области криминалистики и разработки институциональных стратегий предупреждения и противодействия коррупции.

ȘEVCIUC Eugeniu

**METODICA CERCETĂRII INFRAȚIUNILOR DE CORUPȚIE COMISE
DE FUNCȚIONARII PUBLICI CU STATUT SPECIAL**

**Specialitatea: 554.04 – Criminalistică, expertiză judiciară,
investigații operative**

Rezumatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 09.04.2026
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar: 3.23.

Formatul 60×90/16
Tirajul 50 ex.
Comanda nr. 241.

Tiparul executat la Tipografia Departamentului editorial
poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
mun. Chișinău, str. Gheorghe Asachi nr. 21,
MD-2009 Republica Moldova